

SECURITATEA VERSUS EMIGRAȚIA ANTICOMUNISTĂ DIN VEST. RECRUTAREA LUI TRAIAN BOERU ȘI MISIUNILE SALE

SECURITY VERSUS ANTI-COMMUNIST EMIGRATION FROM THE WEST. RECRUITMENT OF TRAIAN BOERU AND HIS MISSIONS

SÉCURITÉ CONTRE ÉMIGRATION ANTICOMMUNISTE DE L'OUEST. RECRUTEMENT DE TRAIAN BOERU ET SES MISSIONS

dr. Corneliu CIUCANU¹

Rezumat: Pentru contracararea activităților ostile ale exilului anticomunist la adresa autorităților de la București, Securitatea a instrumentat așa numitele „măsuri active” în cadrul emigrației române pentru „infiltrarea principalelor organizații și organisme conducătoare ale emigrației reacționare românești, cu scopul destrămării acestora”. Având în vedere disensiunile din cadrul emigrației legionare, Securitatea a adoptat un „plan de măsuri” în vederea recrutării lui Traian Boeru. Din cauza implicării acestuia în asasinarea marelui istoric Nicolae Iorga și a economistului Virgil Madgearu, Boeru era frecvent acuzat și, mai târziu, izolat de majoritatea foștilor „camarazi” și în special de aripa simistă. Prin urmare, Traian Boeru și-a arătat disponibilitatea de a lucra cu Securitatea, devenind agent de influență al D.I.E., cu misiunea principală de a supraveghea grupurile legionare din Apus și de a „torpila” orice inițiativă de reconciliere sau reunificare a facțiunilor legionare. În dosarele Securității, îl identificăm pe Traian Boeru după mai multe nume conspirative: „Iorgu”, „Pascu”, „Raul”.

Cuvinte cheie: exil, emigrație, anticomunism, Securitate, suplinire, disensiuni, recrutare, legionar, simiști, antisimiști, demascare, discreditare, revizuire, reabilitare, reunificare.

Abstract: In order to counteract the hostile activities of the anti-communist exile against the authorities in Bucharest, the Securitate implemented the so-called „active measures” within the Romanian emigration for „infiltrating the main organizations and bodies leading the Romanian reactionary emigration, in order to disintegrate them”. Given the dissensions within the legionary emigration, the Securitate adopted a „plan of measures” in order to recruit Traian Boeru. Because of his involvement in the assassination of the great historian Nicolae Iorga and the economist Virgil Madgearu, Boeru was frequently accused and later isolated from most former „comrades” and especially from the Simian wing. Therefore, Traian Boeru showed his willingness to work with the Security, becoming an agent of influence of the D.I.E., with the main mission to supervise the legionary groups in the West and to „torpedo” any initiative to reconcile or reunify the legionary factions. In the Securitate files, we identify Traian Boeru by several conspiratorial names: „Iorgu”, „Pascu”, „Raul”.

Keywords: exile, emigration, anti-communism, Security, supply, dissension, recruitment, legionnaire, apes, antiseptics, unmasking, discrediting, revision, rehabilitation, reunification.

Résumé: Pour contrer les activités hostiles de l'exil anticommuniste contre les autorités de Bucarest, la Sécurité a mis en œuvre les dénommées « mesures actives » dans le cadre de l'émigration roumaine

¹ Cercetător științific la Centrul de Istorie și Civilizație Europeană din cadrul Academiei Române-Filiala Iași.

pour « l'infiltration des principales organisations et organes dirigeantes de l'émigration réactionnaire roumaine, dans le but de les briser ». Compte tenu des divisions au sein de l'émigration légionnaire, la Sécurité a adopté un « plan de mesures » pour recruter Traian Boeru. En raison de son implication dans l'assassinat du grand historien Nicolae Iorga et de l'économiste Virgil Madgearu, Boeru fut fréquemment accusé, puis isolé de la plupart de ses anciens « camarades » et surtout de l'aile simiste. Par conséquent, Traian Boeru a montré sa volonté de travailler avec la Sécurité, devenant un agent d'influence de la D.I.E., avec la mission principale de surveiller les groupes légionnaires de l'Occident et de « torpiller » toute initiative visant à réconcilier ou à réunifier les factions légionnaires. Dans les dossiers de sécurité, nous identifions Traian Boeru par plusieurs noms conspirateurs « Iorgu », « Pascu », « Raul ».

Mots clés: exil, émigration, anticommunisme, sécurité, approvisionnement, dissension, recrutement, légionnaire, singes, antiséptiques, démasquage, discrédit, révision, réhabilitation, réunification.

1. Constituirea exilului românesc postbelic. Etape, grupuri, evaluare numerică și activitate cultural-politică

Fenomen de amploare prin activism cultural-politic și consistență structural-anticomunistă, exilul românesc militant rămâne o pagină dramatică din istoria României secolului XX și reprezintă, fără îndoială, o reacție importantă împotriva comunizării țării, un model de integrare a spiritului românesc în spații culturale diverse, o experiență existențială cu valențe inițiatice, care îmbină complex și armonios ethosul identitar, păstrător al valorilor tradiționale, cu vocația umanistă universală².

În contextul general al rezistenței societății românești împotriva comunizării țării, într-o primă fază ce cuprinde perioada 1944-1948, rolul emigrației române este secundar, însă devine proeminent odată cu anul 1948, după lichidarea ultimelor formule de opoziție democratică la sovietizarea țării: partidele istorice și monarhia

² Mihaela Cristea, *Experiența inițiativă a exilului*, București, Editura Roza Vânturilor, 1994, p. 18-26, 250-251; Florea Firan, Constantin M. Popa, *Literatura diasporei (Antologie comentată)*, Craiova, Editura Macedonski, 1994; Nicolae Florescu, *Întoarcerea proscrisilor. Reevaluări critice ale literaturii exilului*, București, Editura „Jurnalul Național”, 1998; Mircea Popa, *Reîntoarcerea la Ithaca, Scriitori români din exil*, București, Globus, [1998]; Aurel Sergiu Marinescu, *O contribuție la istoria exilului românesc*, vol. I-II, București, Editura Vremea, 1999, 2002; Fănuș Băileșteanu, *Personalități culturale românești din străinătate*, București, România Press, 1999; Titu Popescu, *Convorbiri despre exil și literatură*, București, Jurnalul literar, 2001; Mihai Pelin, *Opisul emigrației române. Destine în 1222 de fișe alcătuite pe baza dosarelor din arhivele Securității*, București, Editura Compania, 2002; Florin Manolescu, *Enciclopedia exilului literar românesc 1945-1989*, București, Editura Compania, 2003; Mircea Ciobanu, *Regele Mihai și exilul românesc*, Iași, Editura Princeps, 1994, *passim*; George Uscătescu, *Noul itinerar*, în „Destin”, nr. 10/1956, p. 3 și urm.; Monica Lovinescu, *O paranteză cât o existență*, în „Secolul 20”, nr. 10-12/1997, 1-3/1998, p. 176; Sorin Alexandrescu, *Invizibilitatea imigrantului*, în *ibidem*, p. 217; Eugen Simion, *O cronică a lucrurilor misterioase*, în „Caiete critice. Exil și literatură”, nr. 1-2/1993; Ion Calafeteanu, *Politică și exil. Din istoria exilului românesc, 1946-1950*, București, Editura Enciclopedică, 2000, p. 23 și urm.; Eva Behring, *Scriitori români din exil (1945-1989). O perspectivă istorico-literară*, București, Editura Fundației Culturale Române, 2001, p. 11 și urm.

constituțională³. În fapt, întreaga evoluție a României după 6 martie 1946 s-a derulat sub semnul impunerii modelului sovietic de organizare a statului și a întregii societăți românești, însă agresiunea comunismului și destructurarea instituțională a continuat într-un ritm accelerat după abdicarea forțată a regelui, la 30 decembrie 1947⁴. Astfel, anul 1948 – prin constituirea partidului unic (PMR), adoptarea noii Constituții, semnarea tratatului de prietenie cu URSS, epurările, concedierile și arestările din instituțiile administrative, armată, școli, universități și Academie – rămâne „stigmatizat” în istoria noastră drept momentul instalării stalinismului în România⁵. În țară, pe baricada anticomunistă rămân grupuri și organizații de rezistență armată care adoptă tactica luptei subversive în clandestinitate iar în exil, refugiații români organizează diverse entități politice⁶, inițiază asociații de asistență și ajutorare social-profesională⁷, societăți, centre de studii culturale și reviste, cu intenția declarată, din perspectivă cultural-politică, de menținere a liniei românești, antisovietice și anticomuniste⁸.

³ *Istoria Românilor*, vol. IX, (1918-1940), București, Editura Enciclopedică, 2003; p. 669 și urm.; Ioan Scurtu, Gh. Buzatu, *Istoria Românilor în secolul XX (1918-1948)*, București, Editura Paideia, 1999, p. 511-513, 516-519, 549; Ghiță Ionescu, *Comunismul în România*, București, Editura Litera, 1994, p. 97 și urm.; Mircea Ciobanu, *op. cit.*, p. 9 și urm.; Nicoleta Ionescu-Gură, *Stalinizarea României: Republica Populară Română: 1948-1950: transformări instituționale*, București, Editura BIC ALL, 2005, p. 122 și urm.

⁴ A se consulta în special cap. VI (*România în anii 1944-1947. Evoluția internă*, p. 509-671) din *Istoria Românilor*, vol. IX, (1918-1940); Ioan Scurtu, Gh. Buzatu, *Istoria Românilor în secolul XX (1918-1948)*, p. 523-549, 550 și urm.; Victor Frunză, *Istoria stalinismului în România*, București, Humanitas, 1990, *passim*.

⁵ *Istoria Românilor*, vol. IX, (1918-1940), p. 541-544, 567 și urm.; Ioan Scurtu, Gh. Buzatu, *Istoria Românilor în secolul XX*, p. 523-549, 550 și urm.; Gh. Buzatu, Mircea Chirițoiu, eds., *Agresiunea comunismului în România. Documente din arhivele secrete, 1944-1989*, I-II, București, Editura Paideia, 1998, *passim*; Gh. Buzatu, *România în arhivele Kremlinului*, București, Editura Univers Enciclopedic, 1996, *passim*; Keith Hitchins, *România 1866 – 1947*, București, Editura Humanitas, 1995, p. 501-547; Ghiță Ionescu, *Comunismul în România*, p. 124 și urm.; Victor Frunză, *Istoria stalinismului în România*, București, Humanitas, 1990; Ion Calafeteanu, *op. cit.*, p. 19-20; Nicolae Jurcă, *Istoria social-democrației din România*, București, Editura Științifică, 1994, p. 379; Faust Brădescu, *Mișcarea Legionară în studii și articole*, II, București, Editura Majadahonda, 1997, p. 190; Mircea Ciobanu, *Convorbiri cu Regele Mihai I al României*, p. 270-271 și urm.; Stelian Tănase, *Elite și societate. Guvernarea Gheorghiu-Dej. 1948-1965*, București, Editura Humanitas, 1998, p. 60 și urm.

⁶ Aurel Sergiu Marinescu, *Guverne în exil. Tentative*, I, în „Document. Buletinul Arhivelor Militare Române”, nr. 2-3/1998, p. 42; Despre formarea Comitetului Național Român, dar și despre tensiunile din cadrul exilului, istoricul Ion Calafeteanu întreprinde o analiză lămuritoare (cf. *Politică și exil*, p. 54-60, 66-74); Neagu Djuvara, *Amintiri din pribegie (1948-1990)*, ediția a VIII-a, București, Humanitas, 2011, p. 34 și urm.

⁷ Cu sprijinul autorităților franceze, la începutul anului 1948 a luat ființă Comitetul Român de Asistență (Comité d'Assistance aux Roumains) – CAROMAN (Neagu Djuvara, *op. cit.*, p. 42-78).

⁸ Eva Bhring, *op. cit.*, p.45-55; Florin Manolescu, *op. cit.*, *passim*. De exemplu, în revista „Destin”, scriitorii români din exil se străduiau să mențină puritatea limbii și a scrisului românesc pentru a contracara „umbrele stalinismului cultural” („Destin” nr. 24-25/1972, p. 215) și pentru a sluji adevărata

Exilul românesc postbelic s-a format din valuri succesive de refugiați, care au părăsit țara din motive politice⁹. În primul rând semnalăm un prim grup de diplomați fideli lui Carol al II-lea, care au rămas în străinătate după abdicarea regelui și instaurarea regimului antonesciano-legionar (Nicolae Petrescu-Comnen, V. V. Tilea). Actul de la 23 august 1944 și iminența ocupării României de armata roșie au constituit principalul motiv pentru care alți diplomați – de astă dată, antonescieni – au rămas în Occident, din cauză că fuseseră destituiți și rechemați la București de noul regim (Vespasian Pella, Victor Cădere, Frederic C. Nanu, Brutus Coste, Mircea Eliade, Eugen Ionesco). În acest grup de emigranți politici se încadrează și unii funcționari sau personalități cultural-politice, care au fost surprinși de rocada de la 23 august în străinătate, unde îndeplineau diverse misiuni (mitropolitul Visarion Puiu, Pamfil Șeicaru, N. I. Herescu, Neagu Djuvara, ș. a.). Instalarea guvernului dr. Petru Groza a declanșat un nou val de refugiați, între care amintim pe fostul premier, generalul Rădescu. Alți români au luat calea exilului după îndepărtarea lui Gh. Tătărescu și epurările drastice din cadrul Ministerului Afacerilor Străine, după noiembrie 1947, când au fost destituiți o sumă de diplomați și funcționari „tătărescieni”¹⁰. Totodată, trebuie precizat că în cadrul exilului românesc identificăm un număr important de militari, ofițeri și soldați care, luați prizonieri de trupele Wehrmacht-ului după 23 august, au fost eliberați mai târziu de americani sau britanici, dar nu s-au mai întors în România. Alții s-au retras cu armata germană și au preferat să rămână în Vest decât să se întoarcă în țara ocupată și comunizată de sovietici¹¹. Din același motiv, o mare parte a studenților și doctoranzilor aflați la studii în universitățile occidentale au rămas în străinătate, îngroșând rândurile exilului.

Din cauza unor conjuncturi politice nefavorabile, interne și externe, un traseu aparte l-a parcurs emigrația legionară. În fapt, după episodul exilului pașoptist, legionarii sunt primii refugiați politici din istoria României moderne, excluzând din discuție, din motive lesne de înțeles, pe cei câțiva „rătăciți”, refugiați în Rusia sovietică și aflați în slujba Cominternului, inamici declarați ai statului național unitar-român făurit la 1918. Practic, primul exil legionar se înregistrează la finele anului 1938

politică culturală a neamului împotriva „politizării literaturii” și a „degradării programatice” („Destin”, nr. 1, Caietul 5, 1952, p. 12).

⁹ Ion Calafetenu, *op. cit.*, p. 27; Eva Behring, *op. cit.* p. 23-32.

¹⁰ *Istoria românilor*, p. 667-668; Ion Calafeteanu, *op. cit.*, p. 27

¹¹ Neagu Djuvara, *op. cit.*, 57 (Neagu Djuvara dă exemplul comandorului Profir). Este și cazul generalului Platon Chirnoagă. Căzut în prizonierat german cu întreaga divizie, s-a raliat Guvernului Național Român de la Viena ca ministru de Război, contribuind la formarea Armatei Naționale (Platon Chirnoagă, *Istoria politică și militară a războiului României contra Rusiei sovietice – 22 iunie 1941 – 23 august 1944*, Madrid, 1956; idem *Un chapitre d'histoire roumaine*, Rio de Janeiro, 1962; Horia Sima, *Guvernul național Român de la Viena*, Madrid, 1984, p. 17 și urm; Faust Brădescu, *Guvernul de la Viena. Continuarea statului național legionar, 1944-1945*, Madrid, Editura Carpații/Traian Popescu, 1989, p. 21 și urm.; Vasile C. Dumitrescu, *O istorie a exilului românesc (1944-1989)*, București, Editura Victor Frunză, 1997, p. 5 și urm.; Gh. Buzatu, Mircea Chirițoiu, *op. cit.*, p. 29-45; Ion Calafeteanu, *op. cit.*, p. 27.

și începutul anului următor, în condițiile instaurării regimului autoritar-monarhic, a anulării Constituției din 1923 și a desființării partidelor politice. Atmosfera de teroare, lichidarea arbitrară a unor membri ai Legiunii, dar mai cu seamă asasinarea lui Corneliu Z. Codreanu a declanșat primul exil legionar. A doua etapă a exilului legionar se declanșează după evenimentele din ianuarie 1941, când o parte din membrii Mișcării Legionare s-au refugiat în Germania unde, în urma presiunilor lui Ion Antonescu, conducătorul statului român, au fost internați în lagărele de muncă de la Rostok, Dachau, Buchenwald, Berkenbrück și Sachsenhausen-Oranienburg. Cotitura de la 23 august 1944 a impus factorilor de decizie ai celui de-al treilea Reich o reevaluare a Mișcării Legionare și a potențialului său de luptă antisovietică și anticomunistă. Cu acest scop, autoritățile germane au sprijinit formarea Guvernului Național Român de la Viena și a Armatei Naționale, dar după capitularea Germaniei legionarii s-au refugiat în unele țări din vestul Europei (Italia, Spania, Franța, Austria, R. F. G.), în America Latină, sau în Statele Unite și Canada. Alături de acest lot eliberat din lagărele germane se adaugă elemente care se refugiază în Vest odată cu retragerea armatei germane (Ilie Vlad Sturdza, Andrei Costin, Paul Miron, V. Jovin, D. Blaga, preotul Ștefan Palaghiță ș. a.), care vor activa în cadrul Guvernului de la Viena sau se vor încadra voluntari în Armata Națională. Instaurarea guvernului Petru Groza, accentuarea stalinizării României și perspectivele unei noi prigoane antilegionare determină comandamentul din exil să organizeze rețele de extragere a unor personalități legionare organizate, în special, de Dragoș Hoinic sau Silviu Crăciunaș. Pe aceste filiere sau pe alte căi reușesc să se salveze prof. Ion Protopopescu, Horațiu Comănicu, Radu Budișteanu, Virgil Ionescu, Arthur Bidianu, nu și prof. George Manu, care a fost arestat de poliție după „defecțiunea” Crăciunaș¹². Astfel, sfârșitul conflagrației mondiale și instaurarea comunismului în România marchează începutul celei de-a treia faze a emigrației legionare.

Trebuie precizat că legionarii au reprezentat un contingent important al exilului, structurat pe principii anticomuniste și național-creștine, consecvent, disciplinat, militant și dispus la acțiuni periculoase, unele chiar utopice, împotriva regimului de ocupație sovietică din România. Încă din timpul guvernării legionaro-antonesciene au intervenit unele disensiuni între Horia Sima, comandantul Mișcării Legionare și o serie de lideri din eșalonul superior al Legiunii, care sâau adâncit în timpul prizonieratului german. În contextul actului de la 23 august 1944 și al formării Guvernului de la Viena, pe fondul refuzului unor lideri legionari de a sprijini inițiativa și efortul lui Horia Sima în a continua lupta anticomunistă și antisovietică s-au conturat cele două grupuri divergente. Conflictul latent a erupt însă în 1954 prin Hotărârea de la Erding, când o serie de lideri îl dezavuează pe H. Sima, iar emigrația legionară s-a scindat în două tabere principale: simiști și antisimiști. În grupul care l-a urmat pe Horia Sima menționăm pe Grigore Manoilescu, prințul Mihail Sturdza, Ilie Vlad Sturdza, N. S. Govora, Traian Borobaru, Ilie Smultea, Gh. Costea, Traian

Popescu, Mircea Dimitriu, Faust Brădescu, Dumitru Leontieș, Vasile Postescă, Octavian Roșu, Vasile Carâp, Traian Golea ș. a. Din această grupare s-au selectat echipele de luptători anticomuniști, parașutate în țară, atât între 1944-1945 (prof. Stoicănescu, N. Petrașcu, Ovidiu Găină, Constantin Opreșan, Filon Verca, Petru Gheorgheoni, Vică Negulescu, Pavel Grimalschi, Ilie Colhon ș. a.) cât și mai târziu (Eugen Teodorescu, Andrei Decebal Corneliu sau echipa Tănase-Golea-Samoilă)¹³.

În cealaltă fracțiune, antisimiștii se revendicau drept adeverații depozitari ai principiilor fondatoare legionare enunțate de Corneliu Codreanu și se auto-intitulau „codreniști”, acceptând la conducere „triumviratul” compus din Ilie Gârneață, Vasile Iașinschi și Constantin Papanace, liderul legionarilor macedo-români. Din acest grup amintim pe Mille Lefter, Radu Budișteanu, Virgil Ionescu, Viorel Trifa, Vasile Boldeanu, Nicolae Arnăutu, Duiliu Sfințescu, Nicolae Horodniceanu, Horia Cosmovici, Virgil Mihăilescu, dr. Victor Apostolescu, Gheorghe Racovenu, Petre Vălimăreanu, Ion Cușa, Iancu Fleșeriu, Nicu Caranica).

Un alt grup de legionari provenit din intelectualii Mișcării, s-a distanțat de cele două tabere formând aripa moderată sau independentă, activând doar pe tărâm cultural, literar, publicistic, lăsând sub tăcere trecutul legionar sau chiar desolidarizându-se public și zgomotos de Legiune (cazul lui Emil Cioran¹⁴ sau al episcopului Valerian Trifa¹⁵). În acest nucleu menționăm pe Dimitrie Găzdaru, Aron Cotruș, Pavel Costin

¹³ Gheorghe Buzatu, Corneliu Ciucanu, Cristian Sandache, *Radiografia dreptei românești (1927-1941)*, București, Editura FF Pres, 1996, p. 269-275, 325; Horia Sima, *Guvernul Național Român de la Viena, passim*; idem, *Pentru ce am pierdut Războiul din Răsărit și am căzut în robia comunistă*, extras din „Buletinul Comitetului Național Româno-American”, 20 aprilie 1972; supliment „Gazeta de Vest”, septembrie 1995; idem, *Tehnica de luptă contra comunismului*, München, 1979; idem, *Ce este comunismul?*, Madrid, Editura Dacia, 1972; ed. a II-a – Timișoara, Editura Gordian, 1994; Faust Brădescu, *Guvernul de la Viena. Continuarea statului român național-legionar, passim*; Filon Verca, *Parașutați în România vândută, Mișcarea de rezistență 1944-1948*, Timișoara, Editura Gordian, 1933, *passim*; idem, *Dreptul la adevăr. Contribuția Mișcării Legionare la lupta de rezistență împotriva comunismului*, vol. I, Caransebeș, Editura Ionescu, 1999, p. 94 și urm.; Ovidiu Găină (Stan M. Popescu), *Lupta legionarilor împotriva invaziei sovietice în Bucovina*, Buenos Aires, Editura Myrna, 2002; Dorin Dobrinu, «Guvernul Național Român de la Viena (1944-1945)», în Anuarul Institutului de Istorie „A.D. Xenopol”, tom XXXVIII, 2001, p. 155-169; idem, *Un „23 august invers”. Tentativa de readucere a României în Axă (toamna 1944 – primăvara 1945)*, în „Anuarul Institutului de Istorie Recentă”, vol. II, 2003, Editura Polirom, Iași, 2004, p. 281-289; Mircea Tănase, *Eroii nimănui. Agenți parașutați în timpul și după cel de-al doilea război mondial*, București, Editura Militară, 2010, p. 165-178; Carlos Cabalero Jurado, Richard Landwehr, *Armata Națională Română a Guvernului de la Viena*, Bacău, Editura Vicovia, 2008, 92 și urm.; Günther Klein, *Începuturile rezistenței antisovietice în România – 23 august 1944- 6 martie 1945*, în *6 martie 1945. Începuturile comunizării României*, București, Editura Enciclopedică, 1995, p. 295-311; Corneliu Ciucanu, *Dreapta românească interbelică*, p. 400 și urm.

¹⁴ Vezi Emil Cioran, *Țara mea*, București, Humanitas, 1996 (ediția orig.inală, *Mon pays*, Editura Galimard, Paris, 1949).

¹⁵ Printr-o scrisoare polemică adresată prof. Găzdaru, arhimandritul Ștefan Lucaciu a intervenit în conflictul declanșat în cadrul Episcopiei Române din America și a combătut, din punct de vedere legal, dogmatic și moral, dreptul lui Valerian Trifa de a ocupa scaunul episcopal. Cunoscând trecutul legionar

Deleanu, Vasile Boldeanu, Aurel Răuță, George Uscătescu, Eugen Coșeriu, Paul Miron, Remus Tzincoca, Theodor Cazaban și, nu în ultimul rând, Mircea Eliade). La acest grup care cultiva sentimente anticomuniste puternice, exprimate direct sau discret-camuflate în publicațiile exilului s-au atașat și alți refugiați români fără apartenență legionară explicită: Ion V. Emilian (fost cuzist și lider al organizației „Svastica de Foc”), Octavian Vuia, Mihai Niculescu, I. D. Coterlan, Leontin Constantinescu. În cadrul activităților culturale, științifice și publicistice, deosebirile de vederi dintre aceste grupuri, faptul că fuseseră raliați unor formațiuni politice diferite, nu au constituit un impediment. De exemplu în paginile revistei „Destin” care apărea la Madrid se regăsesc articole semnate de Horia Stamatu, Ion Protopopescu, Crișu Axente, Faust Brădescu (șimiști), Ion Cușa, Nicu Caranica, Gh. Racoveanu, (antisimiști), Aurel Răuță, Pavel Costin Deleanu (foști simiști), George Uscătescu, D. Găzdaru, I. D. Coterlan, Mircea Eliade din grupul „independenților”. Printre colaboratori se numără Grigore Gafencu, D. N. Ciotori, Nicolae Petrescu Comnen, Victor Buescu, N. I. Herescu, Pamfil Șeicaru, Vintilă Horia, Constantin Amărieuței, Ștefan Baciuc deci oameni politici național-tărăniști, liberali, social-democrați, foști diplomați, militari, scriitori și jurnaliști. Revista „Destin”, cu subtitlul „Revistă de cultură românească” reprezenta exilul românesc în miniatură, înglobând în comitetul de redacție și în sumar aproape toate „culorile” și orientările politice din interbelicul românesc. Dacă în plan politic încercările de unificare a exilului anticomunist au dat greș, sub aspect cultural-publicistic, revista „Destin” a încercat și reușit, într-o anumită măsură, să imprime tematic emigrației române un caracter general-unitar, reprezentând un model de colaborare între publiciști cu orientări politice divergente.

În contextul unei încercări de evaluare numerică a emigrației române la sfârșitul celui de al doilea război mondial și în anii '50, trebuie consemnată lipsa unor statistici întocmite de specialiștii Ministerului Afacerilor Externe. Acest fapt se explică prin acțiunea de destructurarea instituțională a aparatului de stat și a întregii societăți, inițiativă adoptată de noul regim aservit Moscovei. Din nevoia alinierii politicii externe românești la coordonatele sovietice, Externele au suferit de pe urma „reformei” drastice aplicate de noua elită politică a țării, care a afectat grav organigrama Ministerului de Externe și în special corpul diplomatic. Prin urmare, în viziunea noilor factori de decizie, diplomația română trebuia „reformată” pentru a se inocula un nou spirit politicii noastre externe, pentru a răspunde prompt inițiativelor sovietice, care deseori trebuiau anticipate. Nevoia de noi „cadre vigilente”, care să se opună „uneltirilor imperialiste”, a fost soluționată printr-o hotărâre a Secretariatului

al studentului teolog Viorel Trifa și că îndeplinise funcția de președinte al Uniunii Naționale a Studenților Creștini din România (U. N. S. C. R.), arhimandritul Ștefan Lucaciu scrie că „de la începuturile studiilor universitare, a aparținut politic unei mișcări anticomuniste, al cărei scop final era primenirea morală a Neamului”, dar se arată, totodată, contrariat de „lepădarea publică” a acestuia față de Mișcarea Legionară, care „a dat nenumărați eroi și mucenici pentru cauza românească și creștină” (cf. *Scrisoare deschisă D-lui Dimitrie Găzdaru, Profesor la Universitatea din Buenos Aires, Aliance Ohio*, Editura Autorului, 1 septembrie 1957, p. 22).

CC al PMR, care a format o comisie de verificare și selectare a viitorilor diplomați, recrutați, preferabil, din rândul organizațiilor de masă și întreprinderi mai cu seamă „elemente muncitorești devotate clasei muncitoare” care să facă față sarcinilor puse de „ascuțirea luptei” dintre cele două lagăre”¹⁶. Prin urmare, M. A. E. era decimat de disponibilizări, rechemări în țară, sau fuga personalului diplomatic în țările apusene. „Reformarea” corpului diplomatic a produs haos și grave disfuncționalități din cauza lipsei de experiență și a incompetenței personalului diplomatic, iar documentele consemnează numeroase astfel de cazuri. Aceeași situație deplorabilă se putea constata și în serviciile secrete care aveau sarcina să opereze în plan extern. Decapitarea Siguranței și a S.S.I. a determinat deprofesionalizarea acestor servicii – cel puțin într-o primă fază – realitate reflectată în documentele întocmite de cadrele noii Securități și din lipsa materialelor privind numărul de refugiați români¹⁷.

Ca urmare a acestei stări de lucruri, nici conducerea regimului de la București nu putea opera cu date certe în ceea ce privește exilul și numărul refugiaților români. În ședința Biroului Politic al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român din 23 martie 1955, în care se discuta atacul împotriva Legației noastre de la Berna, executat de un grup de emigranți români, Gh. Gheorghiu-Dej declara vag fără a preciza localizarea geografică și numărul refugiaților politici că „România este una din țările care are cea mai numeroasă emigrație”. Intervenția secretarului general al P. R. M se referea la exilul postbelic ca la o masă critică anticomunistă, aflată în „slujba imperialismului” și, totodată, „foarte importantă” și periculoasă pentru regimul comunist, formată din „elemente care au fugit după evenimentele de la 23 August 1944”¹⁸.

Dacă evaluările numerice privind emigrația română lipsesc sau sunt precar concepute de specialiștii M. A. E, respectiv ai Securității, observăm că în Vest inițiativele politice și culturale ale refugiaților politici au atras atenția autorităților sau presei din statele adoptive care, lansând anumite cifre, au încercat să surprindă dimensiunea exilului românesc.

În urma comunicării regelui Mihai din 5 august 1948, la 6 aprilie 1949 s-a constituit la Washington Comitetul Național Român (C.N.R.), organism ce avea misiunea de „a reprezenta națiunea română și a apăra interesele ei până în momentul eliberării naționale; a duce, prin toate mijloacele, acțiunea în vederea eliberării României și restabilirii sistemului democratic de guvernământ; a coordona și a sprijini opera de asistență pentru românii refugiați; a îndruma cooperarea românilor din străinătate spre îndeplinirea acestor țeluri”. C.N.R era format din Nicolae Rădescu, Cornel Bianu, Grigore Niculescu-Buzești, Mihail Fărcășanu, Augustin Popa, Iancu Zissu, Nicolae Caranfil, Alexandru Cretzianu, Grigore Gafencu și Constantin

¹⁶ Arhivele Naționale ale României (ANR), fond CC al PCR, Secția Relații Externe, dosar 174/1950, Hotărârea Biroului Politic al CC al PMR, f. 3.

¹⁷ Ion Calafeteanu, *op. cit.*, p. 30.

¹⁸ Aurel Sergiu Marinescu, *O contribuție la istoria exilului românesc*, p. 81.

Vișoianu¹⁹. Activitatea C.N.R și a generalului Nicolae Rădescu, președintele Comitetului Național Român, dar mai cu seamă inițiativa sa de a constitui un „Comitet Democrat pentru România Liberă”, susținut fiind de un grup de acțiune format din 20 de personalități ale exilului românesc a atras atenția presei americane. Demersul generalului Rădescu era comentat de ziarul „New York Times” care estima la 300 000 numărul emigranților români din toată lumea²⁰. Apelând la o evaluare aproximativă privind răspândirea comunităților românești pe teritoriul S. U. A., întocmită de Securitate în 1952, Aurel Sergiu Marinescu indică următorul tablou al emigranților români din Statele Unite: Detroit 50 000; Cleveland, 20 000; Chicago, 20 000; California, 10 000²¹. În contextul analizei întreprinse asupra exilului românesc di America de Nord, nu putem ignora activitatea cultural-spirituală și de ajutorarea a românilor americani desfășurată de Episcopia Ortodoxă Română din S.U.A în frunte cu episcopul Policarp Morușca și, mai mai târziu, Valerian Trifa, cunoscut lider legionar, absolvent al Facultății de Teologie de la Chișinău, preledintele Uniunii Naționale a Studenților Creștini Români (U.N.S.CR.) și a Corpului Studențesc Legionar din perioada 1940-1941²².

Franța a declanșat din totdeauna anumite sensibilități românilor, iar Parisul – receptat ca centru cultural și ultim spațiu al libertăților –, a reprezentat un reper major în orientarea românilor evadați din „raiul comunist”. Prin urmare, refugiații de după 1944 s-au concentrat cu precădere în Paris, ales drept loc final al exilului sau punct de tranzit spre noi orizonturi de bejenie. Totodată reținem că, după unele date, la sfârșitul războiului, în Franța se aflau 250-300 de studenți români bursieri²³. Au au fost și cazuri de tineri doctoranzi la Paris, care au refuzat să se mai întoarcă în țară²⁴.

În anii 50, la Paris activau mai multe asociații ale emigrației care promovau cultura și civilizația românească, interesele profesionale ale românilor stabiliți în Franța sau organizau ajutorarea și integrarea noilor veniți. În acest context amintim Asociația Foștilor Combatanți Români, condusă de generalul Băgulescu, fostul șef Legației României la Tokio; Centrul Român de Cercetări, afiliat Academiei Franceze și Universității Sorbona, aflat sub președinția lui Mircea Eliade, înființat la inițiativa unui consiliu format din Principele Nicolae, Emil Cioran, Horia Stamatu, Pavel Costin Deleanu, Octavian Vuia, Leontin Constantinescu, Nicolae Hodoș; Asociația Culturală

¹⁹ Dumitru Dobre, *O istorie în date a exilului și emigrației românești (19149-1989)*, București; Editura Militară, 2013, p. 212.

²⁰ Ion Calafetenu, *op. cit.*, p. 31

²¹ Aurel Sergiu Marinescu, *O contribuție la istoria exilului românesc*, p. 77-78.

²² Dumitru Dobre, *op. cit.*, p. 216 și urm.

²³ Ion Calafeteanu, *op. cit.*, p. 27.

²⁴ Un bun exemplu îl constituie cazul lui Leonid Mămăligă, aflat în 1946 cu o bursă de doctorat la Paris, care a refuzat să se întoarcă în țara ocupată. Cunoscut în exil sub numele de L. M. Arcade, pseudonimul său literar, L Mămăligă a fondat în locuința sa „Cenaclul de la Neuilly, unde se adunau literații exilului (M. Eliade, Horia Stamatu, Pavel Costin Deleanu, Monica Lovinescu, Virgil Ierunca, Theodor Cazaban) și se organizau prelegeri, seri literare și dezbateri (Eva Behring, *op.cit.*, p. 47).

„Mihai Eminescu”; Cercul de Studii Politice Românești „Simion Bărnuțiu”; Comitetul de Asistență al Românilor (CAROMAN); Asociația Jurnaliștilor Români din Străinătate; Asociația Avocaților și Magistraților Români din Exil”; Cenaclul Literar Român, întemeiat de Leonid Mămăligă, având ca președinte de onoare pe Mircea Eliade. Din inițiativa Regelui Mihai în octombrie 1950 se reînființează la Paris Fundația Regală Universitară „Carol I”, care a desfășurat o bogată activitate culturală, organizând numeroase conferințe și simpozioane cu o largă participare a intelectualilor români din exil. Împreună cu aceste asociații și instituții ce activau la Paris, amintim rolul spiritual deosebit de important în viața emigrației românești a Bisericii Române din Paris (str. Jean de Beauvais) și implicarea culturală, filantropică a episcopului Visarion Puiu, fost ministru al Cultelor în guvernul de la Viena, condus de Horia Sima (1944-1945) sau a preotului Vasile Boldeanu, comandant legionar, fost șef al Comandamentului de Prigoană, instituit după conflictul dintre Antonescu și Legiune din ianuarie 1940.

Activitatea emigrației române din Franța a atras atenția oficialilor R.P.R. din țară și din capitala Franței. În consecință, Mihail Dragomirescu, însărcinatul nostru cu afaceri la Paris, a întocmit un raport în care semnala că numărul de cetățeni români în 1948 era aproximativ de 18 000, din care cca. 10 000 naturalizați francezi, 4 000 reprezentau vechea emigrație, iar 2 000-4 000 emigrația postbelică²⁵.

Germania Federală a fost o altă țintă a românilor fugiți din țară sau rămași în Germania după sfârșitul conflagrației mondiale. număr important de militari, ofițeri și soldați, care s-au retras cu trupele germane sau studenți și doctoranzi și care au preferat să rămână în Occident decât să se întoarcă în țara căzută sub ocupația sovietică. Dacă în Franța numărul de studenți și doctoranzi era apreciat la 250-300²⁶, credem că în universitățile, în școlile tehnice și militare germane, numărul studenților și cursanților români era mult mai mare²⁷.

Încă din 1949, la Feiburg, Virgil Mihăilescu, fost bibliotecar la Academia Română, împreună cu un grup de români, legionari (Laurian Țălnaru, preotul Emilian Vasilovschi, Virgil Popa, Gheorghe Tase, Gh Branea, Gh. Gudi, Oreste Zotta), pune bazele Bibliotecii Române. Patrimoniul noului lăcaș de cultură crește semnificativ, an de an, ajungându-se în scurt timp la un număr impresionant de cărți, documente, manuscrise, discuri, colecții filatelice și numismatice, periodice, arhive personale²⁸. La zece ani de la înființare, zestrea Bibliotecii Române de la Freiburg crescut în așa măsură (10 000 de volume și multe alte valori culturale) încât a fost necesară cumpărarea unui nou sediu și o mai justă diversificare a activităților. Prin urmare, la 10 mai 1959, s-a hotărât ridicarea Bibliotecii la rangul de Institut de cercetări, fiind adoptată noua denumire oficială: Biblioteca și Institutul Român de Cercetări din Freiburg. În aceeași lună, s-a constituit Comitetul de Patronaj al Cercului de prieteni ai

²⁵ Ion Calafeteanu, *op. cit.*, p. 38

²⁶ *Ibidem.*, p. 27

²⁷ *Ibidem.*, p. 28.

²⁸ Dumitru Dobre, *op. cit.*, p. 140.

Bibliotecii și Institutului Român de Cercetări de la Freiburg, format din Arthur Hartman și Hugo Friederich (Freiburg), Ernst Gamillscheg și Julius Wilhelm (Tubingen), Walther Hoffmann (Munchen); Wilhelm Giese (Hamburg), W. Theodor Elwert (Mainz)²⁹. Activitate cultural-științifică organizată de această instituție a fost susținută de numeroși intelectuali români veniți din toate țările care găzduiau emigrația românească. Indiferent de apartenența politică afișată sau discret camuflată, la manifestările organizate la Freiburg au participat și conferențiat Mircea Eliade, Vintilă Horia, Dumitru Găzdaru, George Uscătescu, Horia Stamatu, Dumitru C. Amzăr, I. Popinceanu, C. Papanace, Gh. Acrivu, Paul Costin Deleanu, Gh. Racoveanu, generalul Ion Gheorghe, Ion Emilian. I. G. Dumitru, Eugen Lozovan, Paul Miron, Ion Mânzatu, Gh Tase, Victor Apostolescu, Laurian Țălnariu, Alexandru Bidian, Radu Budișteanu, Leontin Jean Constantinescu, Aureliu Lapedatu, Octavian Vuia, Petre Năsturel ș.a..

Pe lângă Biblioteca și Institutul Român de Cercetări de la Freiburg, emigrație românească a generat și alte formule asociative cu scop cultural-politic anticomunist. Ne referim cu precădere la Acțiunea Creștină Socială Română (A.C.S.R.), Asociația Românilor din Sudul Germaniei, care își schimbă denumirea în Asociația Românilor din Exil din R.F.G, cu sediul la Munchen (Ion Gheorghe, fostul ministru la Berlin al regimului Antonescu, Constantin Sassu, George Cârșteanu, Gh. Gudi, Laurian Țălnariu, Ion Popinceanu, Virgil Popa, Ion Popa, Gh Racoveanu, Vasile Svet, Gh. Acrivu, Victor Apostolescu, Oreste Zotta ș. a.), Asociația Studenților Români din Germania, Asociația „Nicolae Bălcescu”³⁰. Ca o contrapondere a influenței legionare asupra emigrației române din R.F.G., în februarie 1977, ia ființă Cercul Democrat al Românilor din Germania (Ștefan Țiu, Aurel Lepădatu, Duiliu Vinograschi, Șerban Orescu, Ion Solacolu, Nicolae Lupan, Octavian Vuia, Claudiu Sfetcu, Mihnea Romalo ș. a.)³¹.

În Spania postbelică, regimul lui Franco a dovedit multă înțelegere pentru românii refugiați din calea comunismului. Experiență tragică a războiului civil din Spania și pericolul comunist remanent, faima de luptători anticomuniști consecvenți a legionarilor, faptul că Mișcarea Legionară sprijinise fără rezerve tabăra naționalistă, iar Ion. I. Moța și Vasile Marin muriseră la Majadahonda, au determinat autoritățile franchiste să acorde azil politic și chiar sprijin material pribegilor români. Dacă reevaluăm situația politică incertă din Italia unde stânga și comuniștii erau în plină ofensivă, dacă realizăm atmosfera marxistă creată de mediile intelectuale de stânga din Franța față de refugiații anticomuniști și greutățile economice din Germania de Vest, de dinaintea aplicării Planului Marshal, pentru anticomuniști și pentru legionari, în special, în primii ani postbelici, Spania franchistă era considerată cea mai sigură țară

²⁹ *Ibidem*, p. 149-150; Florin Manolescu, *op. cit.*, pp. 86-89.

³⁰ Dumitru Dobre, *op. cit.*, p. 140 și urm.

³¹ *Ibidem*, p. 156 și urm.

europenească³². Horia Sima, Mihail Studza, Aron Cotruș, Traian Popescu, Aurelio Răuță, D. Uscătescu, D. Găzdaru, Horia Stamatu, Crișu Axente, Gh. Costea au scris articole în presa franchistă au susținut conferințe și au avut emisiuni radio pe tema comunizării Europei de Est și a pericolului comunist³³. În condițiile în care activitatea publicistică a emigrației române era dominată de presa simistă, în contextul colaborării lui Horia Sima cu serviciile anglo-americe și a parașutării echipelor de legionari în 19151, Securitatea l-a considerat comandantul Mișcării Legionare un adversar ireductibil, și a organizat supravegherea atentă a acțiunilor legionare din Spania. De multe ori, însă, percepția Securității în raport cu emigrația română nu era nuanțată, operând cu aceleași măsuri și instrumente față de toți românii din Spania. De exemplu, scriitorul Vintilă Horia – deși nu făcuse parte din Mișcarea Legionară³⁴ –, a colaborat și la unele publicații editate de emigrația legionară din Spania („Carpații”³⁵; „Libertatea”³⁶, „Fapta”³⁷ ori „Țara și Exilul”³⁸ – buletinul informativ al românilor din Spania), a conferențiat pe teme național-creștine în cadrul unor societăți culturale care aveau tangență cu refugiații legionari, a frecventat cercuri ale unor foști legionari retrași din Mișcare după sfârșitul războiului (George Uscătescu, Aurelio Răuță, Alexandru Randa, Horia Cosmovici³⁹ ș.a.). Totodată, în paginile revistei „Destin”, unde V. Horia a deținut funcția de redactor până în 1969⁴⁰, scriau alți legionari sau foști legionari. Deși nu facuse parte din Legiune nici înainte și nici după război⁴¹, considerăm că astfel de anturaje și activități – desigur exagerate în notele informative scrise de agenții

³² Neagu Djuvara, *op. cit.*, p.33. Autorul relatează întâlnirea cu Crișu Axente, legionar, coleg de studenție de la Paris. „Era acum refugiat în Spania, unde datorită complicității autorităților franchiste, se adunase în jurul lui Horia Sima o parte din legionarii mai de frunte”.

³³ Florin Manolescu, *op. cit.*, p. 378.

³⁴ Corneliu Ciucanu, *Securitatea și exilul românesc anticomunist. Cazul Vintilă Horia*, în *Consecințe ale celui de al doilea război mondial în spațiu românesc*, coordonatori Stela Cheptea, Silviu B Moldovan, București, Editura Eikon, 2017, pp. 389-421.

³⁵ Redactorul șef al revistei „Carpații” era Traian Popescu, comandant legionar (*Mărturii despre Legiune*, p. 265).

³⁶ Fondată în 1952, „Libertatea” de la Madrid continua revista editată de protopopul Ion Moța (tatăl lui Ionel Moța). Apărea sub direcția lui Vasile Iasinschi, comandant legionar, fost ministru al Muncii și al Ocrotirilor Sociale în timpul statului național legionar, iar din comitetul de redacție făceau parte prof. Ion Protopopescu, dr. Crișu Axente, prof. Vladimir Petrovici, prof. George Uscătescu, prof. dr. Aurel Răuță și prof. Ciril Popovici (*Mărturii despre Legiune*, p. 264).

³⁷ Revista „Fapta” (1956), care se intitula „Foaie de luptă românească pentru ziua de azi și de mâine” era considerată succesoarea intelectuală a revistei „Libertatea”. Comitetul de redacție era format de Horia Stamatu, Pavel Costin Deleanu și D. C. Amzăr (Eva Behring, *op. cit.*, p. 61-62).

³⁸ „Țara și Exilul” era editată de un colectiv condus de Gh. Costea, comandant legionar și era considerată „organ oficial al Mișcării Legionare”.

³⁹ ACNSAS, fond Informativ, dosar I 151079/1, f. 192.

⁴⁰ „Buletinul Informativ al Românilor din Exil”, (B. I. R. E.), nr. 835, 1 iunie 1985, p. 6.

⁴¹ Corneliu Ciucanu, *Securitatea și exilul românesc anticomunist. Cazul Vintilă Horia*, *loc. cit.*, p. 393 și urm.

Securității din străinătate⁴² – l-au plasat, inevitabil, în vizorul Securității pe V. Horia și au determinat etichetarea acestuia ca legionar⁴³.

În fapt, după sfârșitul conflictului mondial, problema legionară a rămas o preocupare constantă pentru serviciile secrete de la București⁴⁴, însă importanța „chestiunii” legionare era „augmentată” și certificată, deopotrivă, de dinamica activității cultural-politice și științifice, de numeroasele asociații, cercuri de studii, cenacle și cluburi de dezbateri, publicațiile editate, simpozioanele și conferințele organizate de emigrația legionară, considerată, de altfel, deosebit de periculoasă pentru regimul democrației populare instaurat în România. Totodată, interesul Securității era explicabil atâta timp cât acțiunile emigrației legionare din Spania, Italia, Franța și Germania Federală au atras atenția presei occidentale. Conform unei evaluări globale a exilului românesc întreprinsă de publicația „Deustches Ostdienst” în 1960, numărul legionarilor din Europa de Vest era estimat la aproximativ 5 000 de persoane, cifră care reprezenta o treime din totalul emigranților români⁴⁵. Cifra avansată de gazeta germană pare exagerată și, credem noi, numărul legionarilor din țările occidentale era de aproximativ 2000, evaluare surprinsă și de Neagu Djuvara în *Amintirile sale*.⁴⁶

2. Traian Boeru și Securitatea. Interes reciproc, cinism și...cooperare.

Traian Boeru rămâne în conștiința românească drept un personaj odios implicat în asasinarea marelui istoric Nicolae Iorga și a economistului Virgil Madgearu, în noiembrie 1940. Traian Boeru s-a născut în 1908 la Adolchioi, județul Constanța, deși în unele fișe emise de Securitate găsim trecută ca localitate natală Hârșova. A absolvit Facultatea de Agronomie de la București în 1931, iar în perioada 1935-1937 a fost directorul unei Școli de Agricultură la Câmpulung Muscel. Din 1938 a ocupat un post de funcționar la Camera Agricolă din Silistra unde, în urma unor malversațiuni, Boeru a fost trimis în judecată în iulie 1940, însă noul regim instalat la 6 septembrie, prin prietenii săi legionari, a închis dosarul de corupție⁴⁷. Ba mai mult, Boeru a fost propus ca secretar general la Agricultură și Domenii și doar intervenția categorică a lui N. Petrașcu, secretarul general al Mișcării Legionare, a făcut ca Boeru să nu ajungă funcționar superior în minister. În cele din urmă, deși nu-l recomanda o activitate legionară remarcabilă fiind un personaj periferic (avea gradul de comandant-ajutor, dar nu fusese arestat, ba chiar avea o poziție privilegiată, în perioada 1938-1940), datorită intervențiilor unor prieteni macedo-români (Colla Ciumeti, care a intervenit la C.

⁴² ACNSAS, fond Informativ, dosar I 151 079/1, f. 4; Mihai Pelin, *Opisul emigrației române*, p. 163.

⁴³ Ion Calafeteanu, *op. cit.*, p. 38.

⁴⁴ Dinu Zamfirescu, *Cărțițile Securității. Agenți de influență din exilul românesc*, Iași, Editura Polirom, 2013, p. 8.

⁴⁵ *Ibidem* . 31.

⁴⁶ Neagu Djuvara, *op.cit.*, p.32.

⁴⁷ ACNSAS, fond SIE, dosar 1014/ vol. 1, f. 32.

Papanace), dar mai ales prin ing. N. Mareș, ministru la Agricultură și Domenii, Boeru a fost numit director al Institutul Național al Cooperăției (I.N.C.O.O.P.). Imediat a schimbat Consiliul de Administrație (atunci a fost demis, practic, și inginerul Gh. C. Caftangioglu, tatăl lui Gh. V. Caftangioglu (V. Horia)⁴⁸. Din funcția de director al I.N.C.O.O.P., Boeru a adunat acea „echipă” care a asasinat, la sfârșit de noiembrie, pe prof. V. Madgearu și pe istoricul N. Iorga.

Din cauză rolului sinistru avut în noiembrie 1940, Boeru a fost frecvent acuzat și, mai târziu, izolat de majoritatea foștilor „camarazi” și în special de aripa simistă. Horia Sima a intrat în conflict cu Boeru încă din noiembrie 1940, dar și în timpul refugiului din Germania, reproșându-i indisciplina și spiritul vindicativ, care au condus la oribila asasinare a profesorului Iorga, considerată de toți factorii răspunzători ai Mișcării „o crimă care a compromis iremediabil Legiunea”⁴⁹.

Cazul Iorga-Madgearu se încadrează în contextul politic determinat prin forța împrejurărilor în toamna anului 1940. Abuzurile guvernării legionare au bulversat societatea românească, deși, credem noi, sunt efectul spiritului răzbunător, al insatisfacțiilor motivate de trăgănarea proceselor intentate foștilor demnitari ai regimului autoritar, represiv, carlist, dar mai cu seamă sunt consecința frustrărilor acumulate în anii *prigoanelor*, care au debordat în urma instaurării sistemului politic dual antonesciano-legionar. Pe de altă parte, legionarii au realizat faptul că, deși erau o componentă importantă a guvernării (singura forță politică recunoscută în stat), nu dețineau efectiv puterea. Atitudinea revanșardă a *septembriștilor*⁵⁰, neputința organizatorică și incoerența dovedite de noul comandament al Mișcării în frunte cu Horia Sima în acțiunea de disciplinare a structurilor din teritoriu și a elementelor nou încadrate în cuiburi, au creat climatul vindicativ de la sfârșitul lunii noiembrie 1940.

Asasinarea celor 64 de deținuți (foști demnitari, comisari de poliție, ofițeri și jandarmi) depuși la Jilava în așteptarea proceselor și a sentințelor judecătorești a reprezentat o gravă eroare politică. Deși erau realmente vinovați de crimele din 1933, 1938 și de masacrul din 21-22 septembrie 1939, care a înregistrat 252 de victime din rândul legionarilor, dispariția lor violentă a creat rumoare în opinia publică, neobișnuită cu astfel de soluții lapidare, chiar dacă avea proaspătă în memorie amintirea cadavrelor de legionari expuse de autoritățile carliste în piețele publice. Împușcarea demnitarilor de la Jilava a fost explicată în baza „psihozei colective” și a spiritul justițiar care i-a

⁴⁸ *Ibidem*, fond Informativ, dosar I 151079, f. 40-41.

⁴⁹ Horia Sima, *Cazul Iorga-Madgearu*, Madrid, Editura Carpații, 1961; Gh. Costea, *Răspunderile lui Traian Boeru în cazul Iorga-Madgearu. O punere la punct*, Madrid, 1963; Nistor Chioreanu, *Morminte vii*, pp. 95-98. Aceeași opinie era împărtășită unitar de bătrânii legionari, foști deținuți politici, chiar dacă unii se declarau simiști (Mircea Nicolau, Virgil Mateiaș, Gh. Jijie, Gh. Brahonsvhi, Constantin Iulian, Marcel Petrișor, Radu Șutu, Nicu Păun, Valeriu Neșțian) sau alții se manifestau categoric împotriva lui Horia Sima, auto-intitulându-se „codreniști” (dr. Șerban Milcobeanu, Tache Funda, Filon Lauric, Ion Predescu ș.a.)

⁵⁰ În literatura legionară, cei care s-au înscris în Mișcarea Legionară după „biruința de la 6 septembrie 1940” au purtat numele de „septembriști”, denumire care indică oportunistul și amatorismul noilor membri.

cuprins pe legionarii care lucrau în noaptea de 26-27 noiembrie la dezgroparea rămășițelor pământești ale lui Corneliu Codreanu și a șe celorlalți 13 legionari uciși la 30 noiembrie 1938 și care, la vederea trupurilor mutilate și descompuse de acidul sulfuric, au „pedepsit” pe vinovați⁵¹. În fapt lichidarea deținuților este o altă dovadă a caracterului impulsiv, a neîncrederii în justiție și a sentimentului greșit că se poate „face dreptate” în afara sistemului. Astfel de aspecte dezvăluie reminiscențe ale perioadei de clandestinitate și reflexe violente asumate în activitatea subversivă desfășurată în timpul prigoanelor. Uciderea istoricului Nicolae Iorga, considerat în mod exagerat autorul moral al asasinării lui Codreanu⁵² și, nu în ultimul rând, „pedepsirea” lui Virgil Madgearu – inexplicabilă, de altfel, dacă ținem seama de o ipotetică „listă neagră” a „marilor vinovați” de arestări ilegale și crime împotriva legionarilor, deferiți justiției în septembrie-octombrie 1940 – sunt acte criminale ale unor fanatici scăpați de sub control și, totodată, grave erori politice, care au creat o atmosferă de nesiguranță, înspăimântând societatea românească. Relatările târzii ale lui Horia Sima nu reușesc să facă pe deplin lumină în cazul Iorga-Madgearu⁵³, deși șeful Mișcării s-a deplasat personal pe urmele echipei asasine a lui Traian Boeru, încercând să dezoace acțiunea unor fanatici. Informațiile aproximative și, deci, inutilizabile, servite de șefii legionari din Ploiești (chestorul Paul Cojocaru, de la Ploiești, șeful poliției de la Câmpina, inclusiv Gh. Tase, șeful organizației legionare din Prahova), implicarea superficială a autorităților județului în acțiunea de intersectare și blocare a echipei Boeru⁵⁴ dovedesc faptul că Horia Sima nu deținea pe deplin controlul, ba, mai mult, că a fost sabotat în mod direct sau indirect de unii legionari⁵⁵. Acțiunea lui Traian Boeru este cel puțin bizară, dacă nu ar fi, mai întâi de toate, odioasă, iar privită lucid, din unghiul interpretărilor ce țin de evoluția și manifestările Legiunii, asasinarea marelui istoric și a prof. V. Madgearu, reputat economist și doctrinar al țărănosmului, rămâne o crimă oribilă și o gravă eroare politică. Cert este că asasinatele de la Strejnic și Snagov au servit doar inamicilor Mișcării, argumentând ineputabil eticheta profilului terorist, criminal, extremist

⁵¹ Vezi Vasile Posteuca, *Desgroparea Căpitanului*, Madrid, Editura Mișcării Legionare, 1977.

⁵² În opinia noastră, prof. N. Iorga a fost în primul rând o victimă a manevrelor și insinuărilor lui Armand Călinescu și ale lui Carol al II-lea, care l-au expus pe istoric în fața opiniei publice ca responsabil de asasinarea lui Codreanu. Totodată, marele istoric a fost victima unor exaltați neinformați și răzbunători, care au acționat din proprie inițiativă. Regele și Armand Călinescu au exploatat capriciile, aroganța, inconsecvența istoricului, pe care și l-au asociat deciziei de exterminare a lui Codreanu, forțând și răstălmăcind datele problemei, dar mai cu seamă, răspândind în rândul opiniei publice imaginea de „stâlp al regimului carlist” și zvonul privind implicarea istoricului în asasinarea liderului legionar. Crima abominabilă a echipei lui Boeru a fost o consecință a acestei stări de spirit, diversionist indusă în conștiința opiniei publice de agenții lui Armand Călinescu.

⁵³ Horia Sima, *Cazul Iorga-Madgearu*, Madrid, Editura Carpații, 1961; Gh. Costea, *Răspunderile lui Traian Boeru în cazul Iorga-Madgearu. O punere la punct*, Madrid, 1963.

⁵⁴ Horia Sima, *op. cit.*, p. 61. Prefectul județului, Marin Stănescu, era retras „de frica legionarilor” l a vila sa de la Câmpina.

⁵⁵ *Ibidem*; Nistor Chioreanu, *Morminte vii*, pp. 95-98.

aplicată legionarului. În ultima vreme, dosarul voluminos al guvernării legionare a fost completat cu noi elemente și informații bazate pe documente din arhive care susțin teoria conspirației și a unor influențe comuniste, care au acționat pentru compromiterea Mișcării Legionare⁵⁶. Independent de aceste influențe, penetrări organizatorico-ideologice și diversiuni, istoriografia problemei a înregistrat atitudinea reprobabilă a unor legionari care, în doar patru luni de guvernare, au anulat întregul capital de încredere în proiectul politico-spiritual-elitist asumat de Legiune în anii '30.

În contextul regimului antonesciano-legionar, remarcăm modul precar în care s-au gestionat raporturile de putere cu generalul Antonescu și, nu în ultimul rând, tentativele puerile de contracare a manevrelor antonesciene. Problemele de disciplină internă și dificultățile întâmpinate de autoritățile legionare în raport cu *oamenii generalului*, demonstrează, fără tăgadă, lipsa de experiență politică a noilor lideri. Totodată, inexistența unor relații stabile cu oficialitățile germane din țară și în special cu factorii de decizie de la Berlin au determinat debarcarea relativ rapidă de la putere, după doar 144 de zile, dovedind că intrarea Mișcării Legionare la guvernare a fost o inițiativă politică imatură și un proiect eșuat. Această constatare nu ne reține să afirmăm, însă, că în condițiile lunii septembrie 1940, asocierea la putere nu putea fi evitată, iar expectativa politică nu era o soluție.

Eșecul „guvernării legionare” a fost surprins, de altfel, de Mircea Eliade în memoriile sale. Întemnițat alături de maestrul său, Nae Ionescu, în lagărul de la Miercurea Ciuc, Eliade a descoperit în atmosfera concentraționară, comportamentul demn și adâncă religiozitate a deținuților legionari, dar a consemnat și lipsa orizontului politic⁵⁷. Cunoscător al resorturilor intime care acționau în interiorul Mișcării, în baza unor mărturisiri ale lui Codreanu, Victor Puiu Gârcineanu, ale colegului și prietenului său Mihail Polihroniade⁵⁸, M. Eliade argumentează teza lipsei de destin politic a generației sale. După masacrul anti-legionar din anii 1938-1939, organizat de regimul

⁵⁶ Vasile Blănaru Flamură, *Generalul Antonescu în cămașă verde*, București, 1998, p. 7 și urm.; Vladimir Alexe, *Convențiile secrete de colaborare dintre comuniști și regimul Antonescu*, în „România liberă” din 3 septembrie, 2003. Despre acordul de participare a comuniștilor la evenimentele din ianuarie 1941, semnat de P.C.d.R., prin Constantin David și S.S.I., prin comisarul Grigore (Guță) Petrovici) vezi și Gheorghe Jijie, *Vică Negulescu. Monografie*, Bacău, Editura Docuprint, 2009, pp. 92-98.

⁵⁷ Mircea Eliade, *Memorii. Recoltele solștiului*, vol. II, p. 27 și urm. Foarte interesantă observația lui Nicu Porsena, autorul cărții *Regenerarea neamului românesc*. Analizând ascensiunea Legiunii, el scrie despre C. Z. Codreanu că „a creat o mișcare de energie națională, dominată însă de o mistică fără scop lămurit, fără directivă intelectuală, având ceva din nebulozitatea lirică și violentă a slavilor de peste Nistru”. Sesizând forța ideii mistice și a eticii creștine, N. Porsena atrăgea, însă, atenția că Legiunea trebuie să „coboare pe pământ” și să dea soluții „în veac”: „Mișcarea aceasta nu va prinde formă viabilă decât atunci când *organizarea ei ideologică* va prevedea reforme și *soluții precise*” (N. Porsena, *op. cit.*, p. 43).

⁵⁸ Mihail Polihroniade a fost prieten și coleg cu Eliade la Liceul Spiru Haret din Capitală, în aceeași clasă cu Ion Victor Vojen și Haig Acterian, viitori comandanți legionari (Florin Țurcanu, *op. cit.*, pp. 65-66).

lui Carol al II-lea⁵⁹, în care sunt uciși o serie de prieteni și colegi (arheologul Vasile Christescu, Mihail Polihroniade, Alexandru Cristian Tell, Alexandru Cantacuzino, Valeriu Cârdu, Iordache Nicoară, Victor Puiu Gârcineanu, Paul Craja ș.a.), Mircea Eliade regăsea „aceeași credință neclintită la puținii supraviețuitori ai măcelurilor”, recunoscând, însă, că „mișcarea legionară avea structură și vocație de sectă religioasă, iar nu de mișcare politică”⁶⁰. Pe de altă parte, „vendeta” legionară de la sfârșitul lunii noiembrie 1940, care a culminat cu asasinarea lui Nicolae Iorga și Virgil Madgearu, i-a reconfirmat lipsa unui program politic echilibrat, fiind apreciată de Eliade ca o gravă eroare „a acelor șefi legionari, care au anulat *saturația de tortură și jertfă*”, suportată de deținuții legionari în lagărele carliste⁶¹. Ipostaza odioasă a prigonitilor transformați în prigonitori este motiv de reflecție tragică pentru Eliade. El decriptează un nou argument al teoriei sale privind „teroarea istorie” și, cu trimitere la legionarii asasinați în timpul regimului carlist, argumentează damnarea ancestrală a unui „neam fără noroc, căruia nu i-a fost îngăduit nici măcar să-și păstreze neîntinată cea mai proaspătă din nenumăratele jertfe”⁶².

Revenind la persoana lui Traian Boeru, considerăm că trebuie consemnat tratamentul special de care se bucura acesta din partea autorităților germane în timpul refugiului din Germania. Boeru nu era internat în lagăr, ca restul legionarilor, având deplină libertatea de mișcare, iar majoritatea legionarilor internați la Rostok sau Buchenwald, spre exemplu, îl evitau pe Traian Boeru, considerându-l „omul nemților” sau agent al S.S.I.⁶³ După 23 august 1944, când legionarii au fost eliberați din lagărele germane iar H. Sima a declanșat demersurile pentru formarea Guvernului de la Viena și a Armatei Naționale, Boeru nu a susținut efortul anticomunist și antisovietic promovat de liderii Mișcării Legionare în frunte cu Horia Sima⁶⁴. În consecință, raporturile lui Traian Boeru cu Sima și colegii sai de generație și de crez politic au încetat instantaneu în august-septembrie 1944. În contextul Hotărârii de la Erding, din 1954, când disensiunile din cadrul emigrației legionare au devenit ireconciliabile iar H. Sima a fost dezavuat un număr semnificativ de capetenii⁶⁵, Traian Boeru – izolat de

⁵⁹ Gh. Buzatu, Corneliu Ciucanu, Cristian Sandache, *op. cit.*, pp. 120-123; Nicolae Roșca, *Noaptea cușitelor lungi*, în „Carpații”, Madrid, nr. 19 (august-septembrie) 1979, pp. 1-4; idem, *Cronica unor violențe politice*, Madrid, Editura Mișcării Legionare, 1991; Zahu Pană, *Genocidul regal*, în „Cuvântul Românesc”, septembrie/1994.

⁶⁰ Mircea Eliade, *Memorii. Recoltele solstițiului*, vol. II, București, Humanitas, 1991, p. 30.

⁶¹ *Ibidem*.

⁶² *Ibidem*, p. 30-31.

⁶³ Nistor Chioreanu, *Morminte vii*, p. 126 și urm. Mărturie a fostului deținut politic Radu Șutu. Refugiat în Reich în februarie 1941, Radu Șutu a cunoscut din plin „ospitalitatea” germană fiind internat la Rostok, Dachau și Buchenwald. A fost trimis în țară (parașutat) în decembrie 1944 pentru a susține rezistența armată antisovietică și anticomunistă. R. Șutu spunea despre Boeru că era „egoist, arghirofil și orgolios. Că l-a ucis pe prof. N. Iorga din proprie inițiativă, crezând că va fi declarat erou și „i se vor închina ode la fel ca Nicadorilor”.

⁶⁴ ACNSAS, fond SIE, dosar, 1014, vol. I. f. 46, 62, 81.

⁶⁵ Dumitru Dobre, *op. cit.*, p. 145.

majoritatea legionarilor și „proscris” de către aripa simistă –, s-a raliat grupării dizidente, antisimiste condusă de un triumvirat compus de Ilie Gârneață, Vasile Iașinski și Constantin Papanace. Deși numele lui Boeru era compromis de participarea acestuia la asasinarea istoricului N. Iorga și a prof. Virgil Madgearu, credem că Boeru a fost acceptat în rândurile grupării dizidente datorită situației sale financiare. El derula câteva afaceri de succes și sponsorizase mai multe activități ale emigrației românești⁶⁶. Totodată, Traian Boeru era interesat de aducerea soției și a celor doi fii în Occident, dar și de „revizuirea” procesului Iorga din 1942, în care fusese condamnat la moarte în contumacie. Pentru rezolvarea acestor probleme care implica sprijinul autorităților de la București, în anumite cercuri în care știa că activează agenți acoperiți ai serviciilor de informații ale R.P.R., Boeru și-a manifestat repetat disponibilitatea de a intra în contact cu Securitatea⁶⁷. Încă din 1956, Boeru declara în cadrul adunărilor emigranților români, cu precădere legionari, că „se retrage din viața politică a exilului pentru că din cauza activității lui pe linia Mișcării Legionare, în 1948 au fost arestați, soția, frații și cumnații”. Centrala de la București, ofițerii din rezidențele vestice și agenții acoperiți ai Securității nu au marșat imediat, limitându-se a studia „obiectivul”⁶⁸.

În țară, Securitatea a demarat operațiunea de recrutare ai unor membri din familia Boeru. Fiii lui Traian Boeru, Decemvir Boeru, funcționar la Biblioteca Academiei Române și cel de al doilea fiu, Roger, elev de liceu (16 ani) au fost luați în „suplinire”⁶⁹, iar Decemvir a fost racolat, de exemplu la 1 februarie 1957⁷⁰. Totodată, Securitatea l-a „instruit pe cumnatul său Iacob Alexandru (nume conspirativ „Jean Ionescu” să țină legătura cu sora sa și cu familia Boeru și să stimuleze atașamentul acesteia (a soției-n.n.) față de el”, față de soțul fugar. În continuare în raportul ofițerului de caz se subliniază interesul Securității de a-l recruta pe Boeru pt a le furniza informații referitoare la activitatea emigrației legionare⁷¹.

În 1965, un raport al unității 0123- I către Direcția a II-a a MAI confirmă interesul operativ față de Tr. Boeru: „Traian Boeru este element fruntaș al emigrației române. Este antisimist și acuzat vehement de Sima pentru uciderea lui Iorga și Madgeraru”. Oportunitatea recrutării este argumentată de ofițerul de Securitate perin faptul că „În iulie 1965, Tr Boeru a relatat față de o sursă a noastră că a avut o convorbire telefonică cu soția sa din țară. Ca urmare, s-a arătat mulțumit de situația actuală a familiei, manifestându-și în același timp hotărârea de a face tot posibilul pt a intra în contact cu autoritățile române și de a rezolve aducerea soției în RFG”⁷². Exploatând disensiunile din cadrul emigrației legionare și, mai cu seamă, conflictul deschis dintre Traian Boeru

⁶⁶ ACNSAS, fond SIE, dosar 1014, vol.5. f. 231.

⁶⁷ *Ibidem*, vol. I, f. 93 și urm.

⁶⁸ *Ibidem*, f. 169

⁶⁹ *Ibidem*, f. 181.

⁷⁰ *Ibidem*, f. 173-178

⁷¹ *Ibidem*.

⁷² *Ibidem*, f. 174 și urm.

și Horia Sima, Securitatea a adoptat un „plan de măsuri” în vederea recrutării lui Boeru. În cele din urmă, Traian Boeru a devenit agent de influență al D.I.E., cu misiunea principală de supravegherea grupurile legionare din Apus și de a „torpila” orice inițiativă de reconciliere sau reunificare a facțiunilor legionare. În plan concret, Boeru a declanșat, în mai multe etape, o campanie de „demascare” bazată pe diverse „dezvăluiri” compromițătoare împotriva lui Horia Sima (nume de cod „Lugojanu”) ⁷³. În dosarele Securității, îl identificăm pe Traian Boeru după mai multe nume conspirative: „Iorgu”, „Pascu”, „Raul” ⁷⁴.

Interesul Securității de a menține conflictul între facțiunile legionare și de a bloca orice inițiativă de destindere, eventual, regrupare dintre simiști și antisimiști, de a asigura relații economice în R.F.G. prin intermediul lui Boeru și chiar de a-l determina pe acesta să-și transfere toată averea în țară s-a materializat prin cooptarea lui Traian Boeru ⁷⁵. În contrapartidă, Securitatea i-a înlesnit soției acestuia (Olga Boeru), vizita și apoi stabilirea în R.F.G. Pentru a-l stimula pe Boeru în misiunea de demascare a „căpeteniilor legionare” și, în special, a lui H. Sima, ofițerii D.I.E. au creat impresia că acordă o atenție specială „dezvăluirilor” lui Boeru în „chestiunea Iorga-Madgearu”, că dau credit aserțiunilor prin care acesta încerca să se disculpe, susținând categoric posibilitatea revizuirii procesului din 1941 și incriminarea „adevăraților vinovați” ⁷⁶, respectiv a lui Horia Sima. Până la un punct, demersurile lui Boeru coincideau cu interesele Securității, respectiv compromiterea lui Sima și a grupării intransigente din Spania și destructurarea operativă a acestora, însă revizuirea procesului Iorga era o temă mult mai complexă. Pentru a-l ține în șah, trimisul Securității, agentul „Tudor” i-a replicat lui Boeru că, în fapt, la dosar există declarația soției și a manajerei prof. Iorga, care l-au identificat pe acesta ca membru al „comandoului” de asasini ⁷⁷, cerându-i alte dovezi, inclusiv probele prezentate de martorii apărării în așa numitul „proces de la Paris”. ⁷⁸ Urmărind notele și rapoartele înregistrate în arhivele Securității, credem că agenții D.I.E. s-au „jucat” cu Boeru, alias „Raul” promițându-i revizuirea procesului din 1941, încurajându-l să identifice noi și noi probe care-l disculpe, deși nici ei nu credeau efectiv în nevinovăția sa. De fiecare dată, ofițerii D.I.E. („Georgescu”, „Gruia”, „Tudor”), care l-au contactat și prelucrat pe Boeru, sugerau strângerea unor dovezi care sa-l învinovățească pe H. Sima („Lugojanu”) și care sa-l compromită pe acesta în ochii emigrației române. În definitiv, Securitatea și-a urmărit punctual interesul, reușind exploatarea informativă și utilizarea lui Boeru în scopuri diversioniste. Credem, totodată, că și Boeru a folosit

⁷³ *Ibidem*, vol. 5, f. 131-133. Alegerea acestui pseudonim se datorează faptului că Horia Sima, comandant legionar și șef al Regiunii a X-a Banat din 1935, a fost profesor la Liceul „Coriolan Brediceanu” din Lugoj în anii 1934-1937 (*Cronologie legionară*, Salzburg, 1951, p. 52).

⁷⁴ ACNSAS, fond SIE, dosar 1014/ vol. 1-5).

⁷⁵ *Ibidem*, vol. 5, f. 232.

⁷⁶ *Ibidem*, vol. 5, f. 264.

⁷⁷ *Ibidem*, f. 258-283

⁷⁸ *Ibidem*, f. 262. 286-287.

relația cu Securitatea pentru a-și recupera soția și a o aduce în Vest, a obținut vize celor doi fii care l-au vizitat în R.F.G.⁷⁹. Nu în ultimul rând, întrevederile cu agenții D.I.E., prin informațiile suplimentare obținute de la aceștia, în ajutor au venit în vendeta personală împotriva lui Sima. Boeru a căutat timp de peste trei decenii să se răzbune pe Sima pentru acuzațiile repetate și atmosfera ostilă pe care fostul său comandant i-o crease în cadrul emigrației. Dacă urmărim activitatea anti-simistă desfășurată de Traian Boeru după aducerea soției și vizita fiilor săi în R.F.G. observăm cu acesta a focalizat toată atenția și efortul pentru a-și demonstra „nevinovăția” în asasinarea lui N. Iorga și a schimba percepția emigrației române față de persoana sa. Totodată, a acuzat pe Sima de o serie de greșeli și „crime” politice și, mai cu seamă, de asasinatele de la sfârșitul lui noiembrie 1940. Beneficiind de o situație materială bună (deținea două fabrici în Bavaria)⁸⁰ și pentru a-și asigura o platformă solidă în cadrul exilului, Boeru a oferit în mai multe rânduri sponsorizări Bibliotecii și Institutului Român de Cercetări din Freiburg, a finanțat „Cuvântul în exil”, coordonat de Gh. Racoveanu și ziarului „Stindardul”, condus de I. V. Emilian. A întreținut adevărate campanii dediscreditate împotriva simiștilor, a finanțat întruniri, simpozioane, conferințe împotriva acestora, a sponsorizat orice și pe oricine manifesta aversiune față de Sima, a combătut direct sau influențând pe alții orice palidă încercare de reconciliere a grupărilor legionare, respectând, astfel, „întocmai și la timp recomandările” Securității. Finanțarea unor gazete și entități culturale ale unor legionari antisimiști din exil (Biblioteca de la Freiburg, „Vatra” și Editura Armatolii de la Roma, „Cuvântul din Exil”, „Stindardul”) a avut și rolul de a-i îndatora și a-i implica pe aceștia în acel Consiliu de Onoare de la Paris, merit să-i „albească” cazierul – nu știm dacă și conștiința –, „încărcat” de oribilul asasinat din 1940. Prin urmare, „dărnicia” lui Boeru a fost, parțial, răsplătită de Virgil Mihăilescu, prof. N. Atanasiu și de Gh. Racoveanu prin prezența lor la așa numitul „Consiliu de Onoare” de la Paris (1963) manevră, destul de stângace, credem noi, gândită de Boeru cu scopul de a fi exonerat de orice amestec în asasinarea istoricului N. Iorga și pentru a „comuta” atenția către Horia Sima, vinovat de multe alte „păcate”, însă nu și de crimele și delirul răzbinător din noiembrie 1940... Și chiar îndrăznim să susținem această opinie certificată, considerăm noi, de o îndelungă și consistentă documentare.

În Consiliul de la Paris, în fața Juriului de Onoare, prezidat de generalul Ion Gheorghe, au depus mărturie și au susținut nevinovăția lui Boeru, Ilie Gârneață, prof. George Uscătescu, prof. Aurel Răuță, prof. Nicolae Atanasiu, Ion Tucan, Tudor Schwenninger au depus mărturie în favoarea lui Boeru, în baza unor „destăinuiri”, pe care noi le considerăm aproximative și irelevante⁸¹. La întâlnirea dintre Traian Boeru („Raul”) și col. Argeșanu („Tudor”) din 26 aprilie 1980, de la Viena⁸², Boeru a explicat pe larg *Procesul de la Paris* pus în scenă de un *Juriu de Onoare* în frunte cu

⁷⁹ *Ibidem*, f. 250.

⁸⁰ *Ibidem*, f. 132.

⁸¹ *Ibidem*, f. 277, 263, 264.

⁸² *Ibidem*, f. 231-233.

gen. Ion Gheorghe, colonelul I. Tomoroveanu, Ilie Gârneață, Virgil Mihăilescu, George Uscătescu, care au validat „nevinovăția” lui Boeru în cazul Iorga și, totodată, „răspunderea morală” a lui H. Sima⁸³. Sub pretextul începerii procesului de revizuire, trimisul Securității a insistat ca Boeru să intre în posesia documentelor emise în cadrul Consiliului de la Paris, care erau deținute de generalul Ion Gheorghe. De asemenea, garantând imparțialitatea justiției române și aducând argumentul că termenul de 30 de ani de la condamnarea lui Boeru s-a prescis, agentul D.I.E. a solicitat prezența lui Boeru în țară pentru a aduce personal dovezile și a-și susține nevinovăția, ba mai mult a sugerat că „ar putea fi susținut și de alte persoanalități din exil, care să depună mărturie în favoarea sa”⁸⁴.

Întâlnirea de la Viena dintre Traian Boeru și col. Argeșanu⁸⁵ a dinamizat operațiunea „Recuperarea”, organizată de Securitate împotriva grupărilor anticomuniste din exil, ostile regimului de la București⁸⁶. Un raport al UM 0199 din 2. 09. 1981 propune un nou contact cu „Raul”, acțiune aprobată de Tudor Postelnicu, ministru secretar de stat și șef al Departamentului Securității Statului. Conform documentului la care facem referire, Boeru urma să fie „folosit în realizarea acțiunii de demascare a lui Horia Sima și combaterea propagandei iredentiste maghiare și pentru sprijinirea unor interese ale R.S.R. în exterior”⁸⁷. Tot în septembrie 1981, o notă a Securității fixează o listă mai amplă de priorități, între care menționăm „determinarea unor căpetenii legionare să nu mai critice R.S.R.”; datorită relațiilor lui Boeru cu Ion Miloaie, G. Uscătescu, Aurel Răuță, I.V.Emilian⁸⁸, acesta trebuia să acționeze pentru „demascarea și izolarea vârfurilor reacționare”; „exploatarea informativă a lui Raul pentru obținerea de date privind situația actuală din cadrul emigrației legionare și din C.N.R.”; „combaterea activității ostile României prin cooperarea cu elementele de vârf ale emigrației”. Din nevoia unei alte percepții a R.S.R. în străinătate și pentru a contracara propaganda ostilă regimului comunist de la București, Boeru trebuia să acționeze „pe lângă unele căpetenii antisimiste ca Vasile Boldeanu, Virgil Mihăilescu și alții” pentru ca aceștia să adopte „o poziție corectă față de țară” și chiar să vină „temporat în vizită în R.S. România și de al lua atitudine publică față de Horia Sima”⁸⁹. În această perioadă, un alt *Document de priorități* semnat de col. Argeșanu Dumitru sublinia interesul „Orchestrai” (numele de cod al Direcției de Informații Externe) față de „Raul”, descris ca element de bază al Studioului (Securității) și multiple posibilități de influențare a emigrației române din țările vestice⁹⁰. Prin

⁸³*Ibidem*, f. 258-283. În dosarul informativ al lui Traian Boeru (Volumul 5) am putut urmări convorbirea dintre acesta și trimisul Securității (col. Ardeleanu Dumitru, alias „Tudor”), care a fost transcrisă după originalul înregistrat pe bandă magnetică.

⁸⁴ *Ibidem*.

⁸⁵ În documentele informative ale Securității, Viena poartă denumirea codificată „Videle”.

⁸⁶ *Ibidem*, f. 293.

⁸⁷ *Ibidem*, f. 293 (verso).

⁸⁸ *Ibidem*, f. 296.

⁸⁹ *Ibidem*, f. 287.

⁹⁰ *Ibidem*, f. 247-254.

urmare, col Argeșanu a stabilit că Boeru trebuie să publice materiale compromițătoare depre „Lugojanu” (Horia Sima) în presa „grupării grecești” (numele conspirativ dat fracțiunii legionarilor macedo-români, conduse de C. Papanace, care în documentele informative era numit „Grecu”) și din „Făgăraș” (numele de cod al României), unde subiectul Iorga-Madgearu ar interesa opinia publică și pe istoricii din R.S.R.. Boeru era capacitat să convingă unele „căpetenii corbene” (legionare – n.n.) din Corabia (Germania Federală), Râșnov (Italia), Voila (Austria) și Padina (Paris) să vină în vizită în țară și să facă declarații împotriva lui „Lugojanu” și a „corbilor spanioli” (a legionarilor simiști) – n.n.); să preia dosarul „Consiliului de la Paris” de la gen. Ion Gheorghe și să-l aducă în țară în vederea revizuirii procesului Iorga-Madgearu din 1941. Tot la ordinul Securității, Boeru a finanțat editarea gazetei „Întâmpinarea”, care publica materiale împotriva grupării simiste. Apariția acestei publicații demonstrează, credem noi, noua receptare a lui Traian Boeru în cercurile emigrației române. Chiar și foștii săi colaboratori antisimiști, beneficiari în mai multe rânduri ale sponsorizărilor generoase oferite de Boeru, și-au dat seama de jocul lui Boeru suspectându-l de relații cu serviciile din România comunistă. Spre exemplu, în 1979, Papanace și Racoveanu declarau la întrunirile emigrației că Boeru este omul Securității.

Prins în menghina consecințelor generate de propriile fapte și greșeli, urât de unii, ignorat sau izolat total de alții, acceptat de ceilalți din oportunism și doar datorită unor sume de bani prin care erau sprijiniți, Traian Boeru a rămas până la sfârșitul vieții (1985) un chinuit și un damnat, iar rectutarea sa de către Securitate ne întărește diagnoza. A crezut că „pactul” cu Securitatea îl va ajuta, cel puțin din perspectivă juridică, să-și spele imaginea afectată grav din cauza implicării sale în asasinarea istoricului Nicolae Iorga și a prof. Virgil Madgearu. Statutul de colaborator al Securității l-a ajutat să-și recupereze soția și să fie vizitat de copii care, însă, nu au rămas în Occident. Misiunile primite de Boeru și, în ansamblu, activitatea acestuia pentru destructurarea organizațiilor anticomuniste din exil, de altfel, slab legendate și orchestrate de către D.I.E. l-au compromis iremediabil pe Traian Boeru în fața pribegilor români. Sinuciderea soției, izolarea lui în cadrul emigrației și tergiversarea de către Securitate a revizuirii procesului Iorga-Madgearu, care devenise din simplă ambiție o teribilă obsesie, i-au grăbit sfârșitul, urmând ca Traian Boeru să depună mărturie și dea socoteală pentru pacatele sale în fața altei Instanțe...

Bibliografie selectivă

- Arhivele Naționale ale României (ANR), fond CC al PCR, Secția Relații Externe, dosar 174/1950, Hotărârea Biroului Politic al CC al PMR, f. 3.
 ACNSAS, fond Informativ, dosar I 151079/1,
 ACNSAS, fond SIE, dosar 1014/ vol. 1, vol. 5
 Buletinul Informativ al Românilor din Exil”, (B. I. R. E.), nr. 835, 1 iunie 1985, p. 6.
Istoria Românilor, vol. IX, (1918-1940), București, Editura Enciclopedică, 2003

- Alexe, Vladimir, *Convențiile secrete de colaborare dintre comuniști și regimul Antonescu*, în „România liberă” din 3 septembrie, 2003.
- Băileșteanu, Fănuș, *Personalități culturale românești din străinătate*, București, România Press, 1999.
- Behring, Eva, *Scriitori români din exil (1945-1989). O perspectivă istorico-literară*, București, Editura Fundației Culturale Române, 2001.
- Blănaru Flamură, Vasile, *Generalul Antonescu în cămașă verde*, București, 1998.
- Brădescu, Faust, *Guvernul de la Viena. Continuarea statului național legionar, 1944-1945*, Madrid, Editura Carpații/Traian Popescu, 1989.
- Brădescu, Faust, *Mișcarea Legionară în studii și articole*, II, București, Editura Majadahonda, 1997.
- Buzatu, Gh., Chirițoiu, Mircea, eds., *Agresiunea comunismului în România. Documente din arhivele secrete, 1944-1989*, I-II, București, Editura Paideia, 1998.
- Buzatu, Gheorghe, Ciucanu, Corneliu, Sandache, Cristian, *Radiografia dreptei românești (1927-1941)*, București, Editura FF Pres, 1996.
- Buzatu, Gh., *Românii în arhivele Kremlinului*, București, Editura Univers Enciclopedic, 1996.
- Cabalero Jurado, Carlos, Landwehr, Richard, *Armata Națională Română a Guvernului de la Viena*, Bacău, Editura Vicovia, 2008.
- Calafeteanu, Ion, *Politică și exil. Din istoria exilului românesc, 1946-1950*, București, Editura Enciclopedică, 2000.
- Chirnoagă, Platon, *Istoria politică și militară a războiului României contra Rusiei sovietice – 22 iunie 1941 – 23 august 1944*, Madrid, 1956.
- Chirnoagă, Platon, *Un chapitre d'histoire roumaine*, Rio de Janeiro, 1962.
- Ciobanu, Mircea, *Regele Mihai și exilul românesc*, Iași, Editura Princeps, 1994.
- Cioran, Emil, *Țara mea*, București, Humanitas, 1996 (ediția originală, *Mon pays*, Editura Galimard, Paris, 1949).
- Ciucanu, Corneliu, „Securitatea și exilul românesc anticomunist. Cazul Vintilă Horia”, în *Consecințe ale celui de al doilea război mondial în spațiu românesc*, coordonatori Stela Cheptea, Silviu B Moldovan, București, Editura Eikon, 2017, pp. 389-421.
- Costea, Gh., *Răspunderile lui Traian Boeru în cazul Iorga-Madgearu. O punere la punct*, Madrid, 1963.
- Costea, Gh., *Răspunderile lui Traian Boeru în cazul Iorga-Madgearu. O punere la punct*, Madrid, 1963.
- Cristea, Mihaela, *Experiența inițiativă a exilului*, București, Editura Roza Vânturilor, 1994.
- Djuvara, Neagu, *Amintiri din pribegie (1948-1990)*, ediția a VIII-a, București, Humanitas, 2011.
- Dobre, Dumitru, *O istorie în date a exilului și emigrației românești (19149-1989)*, București; Editura Militară, 2013.
- Dobrincu, Dorin, «Guvernul Național Român» de la Viena (1944-1945)”, în *Anuarul Institutului de Istorie „A.D. Xenopol”*, tom XXXVIII, 2001, p. 155-169;
- Dobrincu, Dorin, *Un „23 august invers”. Tentativa de readucere a României în Axă (toamna 1944 – primăvara 1945)*, în „Anuarul Institutului de Istorie Recentă”, vol. II, 2003, Editura Polirom, Iași, 2004.
- Dumitrescu, Vasile C. ,*O istorie a exilului românesc (1944-1989)*, București, Editura Victor Frunză, 1997.
- Eliade, Mircea, *Memorii. Recoltele solstițiului*, vol. II, București, Humanitas, 1991.

- Florea, Firan, Constantin M. Popa, *Literatura diasporei (Antologie comentată)*, Craiova, Editura Macedonski, 1994.
- Florescu, Nicolae, *Întoarcerea proscrisilor. Reevaluări critice ale literaturii exilului*, București, Editura „Jurnalul Național”, 1998.
- Frunză, Victor, *Istoria stalinismului în România*, București, Humanitas, 1990.
- Găină, Ovidiu, (Stan M. Popescu), *Lupta legionarilor împotriva invaziei sovietice în Bucovina*, Buenos Aires, Editura Myrna, 2002.
- Günter, Klein, „Începuturile rezistenței antisovietice în România – 23 august 1944- 6 martie 1945”, în *6 martie 1945. Începuturile comunizării României*, București, Editura Enciclopedică, 1995.
- Hitchins, Keith, *România 1866 – 1947*, București, Editura Humanitas, 1995.
- Ionescu, Ghiță, *Comunismul în România*, București, Editura Litera, 1994.
- Ionescu-Gură, Nicoleta, *Stalinizarea României: Republica Populară Română: 1948-1950: transformări instituționale*, București, Editura BIC ALL, 2005.
- Jijie, Gheorghe, *Vică Negulescu. Monografii*, Bacău, Editura Docuprint, 2009.
- Jurcă, Nicolae, *Istoria social-democrației din România*, București, Editura Științifică, 1994.
- Lovinescu, Monica, *O paranteză cât o existență*, în „Secolul 20”, nr. 10-12/1997, 1-3/1998.
- Manolescu, Florin, *Enciclopedia exilului literar românesc 1945-1989*, București, Editura Compania, 2003.
- Marinescu, Aurel Sergiu, *Guverne în exil. Tentative*, I, în „Document. Buletinul Arhivelor Militare Române”, nr. 2-3/1998.
- Marinescu, Aurel Sergiu *O contribuție la istoria exilului românesc*, vol. I-II, București, Editura Vremea, 1999, 2002.
- Pană, Zahu, *Genocidul regal*, în „Cuvântul Românesc”, septembrie/1994.
- Pelin, Mihai, *Opisul emigrației române. Destine în 1222 de fișe alcătuite pe baza dosarelor din arhivele Securității*, București, Editura Compania, 2002.
- Popa, Mircea, *Reîntoarcerea la Ithaca, Scriitori români din exil*, București, Globus, [1998].
- Popescu, Titu, *Convorbiri despre exil și literatură*, București, Jurnalul literar, 2001.
- Posteucă, Vasile, *Desgroparea Căpitanului*, Madrid, Editura Mișcării Legionare, 1977.
- Roșca, Nicolae, *Noaptea cuțitelor lungi*, în „Carpații”, Madrid, nr. 19 (august-septembrie) 1979.
- Scurtu, Ioan, Buzatu, Gh., *Istoria Românilor în secolul XX (1918-1948)*, București, Editura Paideia, 1999.
- Sima, Horia, *Cazul Iorga-Madgearu*, Madrid, Editura Carpații, 1961.
- Sima, Horia, *Guvernul Național Român de la Viena*, Madrid, 1984.
- Sima, Horia, *Pentru ce am pierdut Războiul din Răsărit și am căzut în robia comunistă*, extras din „Buletinul Comitetului Național Româno-American”, 20 aprilie 1972.
- Sima, Horia, *Tehnica de luptă contra comunismului*, München, 1979; idem, *Ce este comunismul?*, Madrid, Editura Dacia, 1972; ed. a II-a – Timișoara, Editura Gordian, 1994.
- Simion, Eugen, *O cronică a lucrurilor misterioase*, în „Caiete critice. Exil și literatură”, nr. 1-2/1993.
- Tănase, Mircea, *Eroii nimăunii. Agenți parașutați în timpul și după cel de-al doilea război mondial*, București, Editura Militară, 2010.
- Tănase, Stelian, *Elite și societate. Guvernarea Gheorghiu-Dej. 1948-1965*, București, Editura Humanitas, 1998.
- Uscătescu, George, *Noul itinerar*, în „Destin”, nr. 10/1956.

Verca, Filon, *Dreptul la adevăr. Contribuția Mișcării Legionare la lupta de rezistență împotriva comunismului*, vol. I, Caransebeș, Editura Ionescu, 1999.

Verca, Filon, *Parașutați în România vândută, Mișcarea de rezistență 1944-1948*, Timișoara, Editura Gordian, 1933.

Zamfirescu, Dinu, *Cărțile Securității. Agenți de influență din exilul românesc*, Iași, Editura Polirom, 2013.

ANEXE

Documentul 1. ACNSAS, fond SIE, dosar 1014, f. 131-133.

SECRET

Departamentul Securității Statului ex. nr. 1

–U.M. 0199 – U.M. 0225–

Nr. 0055.163 din 26. 09. 1979

De acord,

S.S. indescifrabil

Aprob,

S.S. Tudor Postelnicu

27. 09. 1979.

PLAN DE MĂSURI

privind pe RAUL

Prin telegrama nr. 0031116 din 21 septembrie 1979, redacția CORABIA a anexat că, în cadrul unel supliniri avute de supporterul GRUIA cu RAUL, acesta din urmă a afirmat că pentru a dovedi loialitatea față de FĂGĂRAȘ, este dispus să întreprindă următoarele:

- Să discute cu unii prieteni ai săi – corbeni – din PADINA și CORABIA pentru a-i determina să-și schimbe atitudinea față de FĂGĂRAȘ, inclusiv să acționeze pe linia publicării și facilitării apariției unor materiale de propagandă favorabilă FĂGĂRAȘULUI;

- Avînd în vedere vîrsta sa înaintată (71 de ani), cel în cauză nu exclude posibilitatea efectuării unor vizite în FĂGĂRAȘ, iar apoi repatrierea și transferul în țară a averii de care dispune.

În contextul celor menționate mai sus, RAUL ar dori să poarte o discuție, de clarificare, cu o persoană autorizată de VIDELE sau BAITA, unde cel în cauză se poate deplasa, ținînd cont de faptul că a avut o condamnare, încă în timpul celui de-al doilea război mondial și că pentru a se deplasa în FĂGĂRAȘ are nevoie de asigurarea

că nu vor fi luate măsuri împotriva sa. Despre RAUL anexăm o fișă, din care rezultă următoarele aspecte mai principale:

- Este de profesie inginer agronom, fugit din FĂGĂRAȘ în anul 1941, după participarea la rebeliunea corbeană. În organizația corbeană a deținut gradul de ajutor de comandant și pentru activitatea corbeană desfășurată, în anul 1942, a fost condamnat, în contumacie, la moarte, una din acușări, referindu-se la faptul că acesta a participat la asasinarea lui NICOLAE IORGA. Are doi fii în țară, cu care întreține relații bune. În CORABIA deține două mici fabrici (una pentru recondiționare de filme și a doua de ciocolată).

În anul 1968, organele noastre au intrat în suplinire cu RAUL, în contextul adâncirii disensiunilor dintre acesta și LUGOJANU, ei acușându-se reciproc de asasinarea lui NICOLAE IORGA. Ca urmare, în calitate de fișier de determinare a fost folosit pentru demascarea publică a lui LUGOJANU și grupării acestuia, obținându-se pe această linie rezultate pozitive. În acest scop au avut loc supliniri cu RAUL în CORABIA, RÎȘNOV și VIDELE, fără să apară probleme deosebite de natură contraproiectivă. Ca recompensă, pentru acțiunile întreprinse, organele noastre au facilitat vizite ale fiilor săi în CORABIA, care în perioada vizitelor au avut o comportare bună și s-au înapoiat în FĂGĂRAȘ.

RAUL a insistat permanent pentru a fi reabilitat în țară, susținând că nu a participat la asasinarea lui NICOLAE IORGA. El nu a prezentat însă pînă în prezent date certe asupra corbenilor care l-au asasinat, susținând doar că autorul moral este LUGOJANU. Din această cauză, cît și ca urmare a deteriorării situației proiectiv-operative din spațiile vest-dunărene, în anul 1977 testarea orală cu RAUL s-a întrerupt. După această dată, au fost obținute proiecte din care rezultă că RAUL a căutat posibilități pe linia testării orale, în care sens a prezentat unele probleme de interes și doleanțe ale sale unor reprezentanți făgărășeni cu care a venit în suplinire.

De asemenea, din proiectele obținute rezultă că deși RAUL își păstrează unele idei corbene, nu desfășoară activități dușmănoase. Avînd în vedere cele de mai sus, noile orientări și indicații pe linia lucrării corbilor din strănătate, apreciem că RAUL ar putea fi folosit în continuare pe linia adâncirii disensiunilor existente între acesta și LUGOJANU, demascării altor căpetenii corbene care desfășoară activitate ostilă FĂGĂRAȘULUI și pe linia publicării unor materiale cu conținut favorabil. În acest scop propunem următoarele:

1. Instruirea supporterului GRUIA din testarea orală a U.M. 0199, în prezent aflat la post în CORABIA, să suplinească, în mod fabulat, pe RAUL, cu care prilej să reia discuția cu acesta pe tema dorinței lui de a avea convorbiri de clarificare cu un reprezentant făgărășan. În cazul cînd RAUL își menține această dorință, să-i dea de înțeles că va încerca să-i faciliteze o astfel de suplinire, GRUIA va căuta să obțină de la RAUL date privind posibilitățile lui de deplasare în diverse țări și să-l sondeze pe acesta în legătură cu țările preferate, inclusiv BAITA. În raport de poziția adoptată de RAUL, într-o a doua etapă, GRUIA va fi instruit să-l suplinească și să-i comunice acestuia că, în perioada ce urmează, ar exista posibilitatea deplasării în

BAITA a unui reprezentant fâgărășan din cadrul orchestrei, cu care ar putea discuta problemele ce îl interesează. Pe baza aprobării studioului, GRUIA va fi instruit să aducă la cunoștința lui RAUL data și locul simpozionului lărgit.

Termen: 25 octombrie 1979

Răspunde: U.M. 0199

2. U.M. 0225, în a cărei testare orală a fost RAUL, va prezenta în timp util raport cu propuneri de suplinire a lui RAUL, în BAITA, de către un corespondent cu experiență din studio, în măsură să trateze cu el problemele de natură personală pe care le va ridica, precum și problemele legate de folosirea lui, în continuare, pentru demascarea unor corbi de vîrf din străinătate. Concomitent, se vor studia posibilitățile folosirii lui RAUL pe linia sprijinirii intereselor economice ale FĂGĂRAȘULUI în exterior, cît și pe linia tehnico-științifică.

Termen: 30 octombrie 1979

3. Cu sprijinul studioului intern, U.M. 0225 va perfecționa situația actuală a celor doi fii ai lui RAUL și va întreprinde măsuri pentru prelucrarea posibilităților atragerii la cooperare cu organelor noastre a unuia dintre aceștia, în vederea folosirii lui în determinarea lui RAUL să acționeze pentru sprijinirea, în continuare, a intereselor FĂGĂRAȘULUI în străinătate.

Termen: 30 octombrie 1979

4. Prin posibilitățile U.M. 0225 și U.M. 0199 din spațiul CORABIA, vor fi întreprinse măsuri de perfecționare asupra activității și comportării lui RAUL, precum și pentru a stabili dacă acesta acționează în spiritul celor ce vor fi convenite.

Sarcină permanentă

Răspund: U.M. 0225 și U.M. 0199

Șeful U.M. 0199

S.S. indescifrabi

indescifrabil

Șeful U.M.0225

S.S.

Documentul 2. ACNSAS, fond SIE, dosar 1014, vol. 5. f. 236.

MINISTERUL DE INTERNE

STRICT SECRET

ex. unic

–U.M. 0544–

Nr. 225/c.9/00185397 din 18. 10. 1979

Aprob,

s.s. indescifrabil

De acord,

s.s. indescifrabil

RAPORT privind pe RAUL din CORABIA

RAUL este în vîrstă de 72 de ani, de naționalitate făgărășană, cetățenie corăbiană, de profesie inginer agronom, proprietar al unei fabrici de dulciuri din MARNA.

S-a înscris în organizația corbeană în anul 1929, devenind organizatorul și conducătorul grupului de studenți corbeni din cadrul Facultății de agronomie din FĂGĂRAȘ.

Pentru activitatea corbeană desfășurată, C. Z. Codreanu l-a numit ajutor de comandant corbean.

În anul 1941 a fost condamnat, în contumacie, la moarte, fiind acuzat că a participat la asasinarea lui NICOLAE IORGA.

Din 1968, organele noastre au intrat în suplinire cu RAUL, în contextul adîncirii disensiunilor dintre acesta și LUGOJANU, ei acuzîndu-se reciproc de asasinarea lui NICOLAE IORGA. Ca urmare a determinării lui pozitive și a acțiunilor realizate prin el, în 1972 a fost introdus în stoc în calitate de fișier de determinare. Testarea cu el s-a ținut atît în studio prin fostul șef al diviziei a III-a, general maior BOLÎNU GHEORGHE, în RÎȘNOV și VIDELE cît și de redacția CORABIA, fără să apară probleme grave de natură contraproiectivă.

RAUL a insistat permanent pentru a fi reabilitat în țară, susținînd că nu a participat la asasinarea lui NICOLAE IORGA. El nu a prezentat pînă în prezent date certe asupra corbilor care l-au asasinat arătînd doar că autorul moral este LUGOJANU.

Ca urmare a deteriorării situației proiectiv-operaționale din spațiile vest-dunărene, în anul 1977 testarea orală cu RAUL s-a întrerupt. După această dată, au fost obținute proiecte din care rezultă că el a căutat posibilități pe linia reluării testării orale, în care sens a prezentat unele probleme de interes și doleanțe ale sale unor reprezentanți făgărășeni cu care a venit în suplinire.

Întrucît s-au creat condiții pentru a fi reluată munca cu el, în acest scop, la 26. 09. 1979, în cooperare cu U.M. 0199 s-a întocmit un plan de măsuri aprobat de tovarășul TUDOR POSTELNICU, ministru secretar de stat și șef al Departamentului Securității Statului, urmînd să fie suplinite în exterior de Studio și să fie folosit în demascarea activității corbene din străinătate.

Față de cele raportate,

PROPUNEM:

- menținerea lui RAUL în stoc în calitate de fișier de determinare, urmînd să se stabilească testarea orală cu el de către studio pînă la 30 decembrie 1979.

ȘEFUL UNITĂȚII,
Lt. Col. ss. indescifrabil

BD/BL
ex. unic
r.d. 727